

Folkevirke

TEMA: Europæisk identitet

*Europæisk folkeoplysning kan sikre
en kulturel og historisk dimension*

Af Knud-Erik Therkelsen, generalsekretær, Grænseforeningen

3

Europas redning er »mindre EU«

Af Morten Messerschmidt (DF), cand.jur., MEP

14

Europæisk identitet – hva' for en fisk?

Af Christel Schaldemose (S), MEP

18

Nr. 1

Folkevirke

Social - kulturel - politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE.

Bladet kan kun bestilles ved direkte
henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
e-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 50,00 + porto.
Særpris for klassesæt.
Årsabonnement,
kr. 210,00 pr. år (incl. porto).

Redaktion

Annemarie Balle
(ansvarshavende)
Reventlowsgade 18, 4. sal tv.
1651 København V
Tlf. 51 51 24 20
Fax 39 29 17 19/39 29 90 77

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle
Næstformand: Jeanne Bau-Madsen
Kasserer: Ellis Grønvold
Britta Poulsen
Tove Hinriksen
Ellen Kristiansen
Tove Katstrup
Inger Margrete Christensen
Zara Y. Jensen

**Folkevirke er grundlagt af Bodil
Koch i 1944 som en tværpolitisk
oplysningsbevægelse for kvinder.**

**Deadline for næste nummer:
15. april 2012.**

Oplag: 1.200.
Tryk: Aars Bogtryk & Offset,
tlf. 98 62 17 11,
aarsbogtryk@aarsavis.dk
Layout: Louise Christensen.
ISSN 0015-5845

FORENINGEN AF
DANSKE
KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Europæisk identitet

»Europa er ingen geografisk,
men en kulturel verdensdel«

Oskar Kokoschka

I de seneste efterhånden mange
måneder har krisen i Euro-samar-
bejdet – og dermed også krisen i EU
– været på manges læber. Europa-
debatten har været højspændt,
men da den aktuelle debat er affødt
af den økonomiske krise, har de-
batten naturligt haft økonomien i
fokus.

Men »det europæiske projekt« er
langt mere end økonomi. Kulturen
bliver ofte overset, selv om den er
meget central. Folkevirke har der-
for valgt at stille skarpt på netop
den kulturelle dimension og bedt
en række personer med forskelligt
udgangspunkt om at fokusere på
den kulturelle identitet ved EU.
Det er blevet til en spændende vifte
af bidrag, hvor konklusionerne er

meget forskellige alt efter det poli-
tiske ståsted og den vægt, som
den kulturelle dimension spiller.
Identitet kan tage mange skikkel-
ser. Den kunstneriske fortolkning
af identitet er overladt til forfat-
teren Herta Müller. Folkevirke bring-
er et uddrag af den novelle, som
Herta Müller læste op i Stockholm,
da hun for nogle år siden modtog
Nobelprisen i litteratur.

Forhåbentlig vil samlingen af ar-
tikler i dette nummer af Folkevirke
give anledning til eftertanke og
debat – og for den enkelte måske
virke som et kalejdoskop, hvor de
enkelte elementer efter endt læs-
ning står tilbage som et nyt bil-
lede.

God læselyst og
på gensyn i Folkevirke!

Annemarie Balle

Indhold

Europæisk folkeoplysning kan sikre en kulturel og historisk dimension.	3
Stabilitet bygger på viden om identitet	7
»Alt hvad jeg har, bærer jeg hos mig«	12
Europas redning er »mindre EU«	14
Europæisk identitet – hva' for en fisk?	18
Kvindestemmer 2012.	21
Folkevirke info	22
Index 2011.	25
Det sker i Folkevirke i de næste måneder	26
Kulturelle oplevelser	28

Europæisk folkeoplysning kan sikre en kulturel og historisk dimension

De økonomiske argumenter har været for dominerende gennem de seneste 40 år

Af generalsekretær
Knud-Erik
Therkelsen,
Grænseforeningen

I disse uger er det 40 år siden, Danmark trådte ind i Fællesmarkedet. Det skete efter 15 års forhandlinger og en intens folkelig debat i månederne op til folkeafstemningen den 2. oktober 1971. Debatten var i høj grad stimuleret af den oplysningskampagne, som senere ambassadører og chefer i udenrigsministeriet havde et stort medansvar for, og som havde fokus på de økonomiske fordele, Danmark kunne få af et medlemskab. Her tænker jeg ikke på de panikannoncer, som Dansk Industri, fagbevægelsen og andre interesseorganisationer stod for de sidste dage op til afstemningen, men det forhold, at hele argumentationen fra officiel side var økonomisk og talte til kræmmermentaliteten i det danske vælgerkorps.

I en kronik i Politiken den 22. januar 2012 gennemgår Jens Christensen og Niels Ersbøll den lidet glørværdige indsats, Danmark har præsteret i det europæiske fællesskab gennem de 40 år. Stillet overfor de overvældende økonomiske argumenter fremstilles danskerne som fodslæbende – som et folkefærd, der hellere befinder sig på sidelinjen end centralt placeret i den europæiske beslutningsproces.

Kronikken slutter retorisk med at foreslå, at statsminister Jens Otto Krag dengang for 40 år siden skulle

have afsluttet sin tale i Bruxelles med Grundtvigs ord: »Vi er ikke skabte til storhed og blæst, ved jorden at blive, det tjener os bedst...« Det har tidligere været forsøgt at fremme egne politiske ambitioner ved at påstå danskerne dumme, ikke mindst i forholdet til det europæiske projekt. Især den politisk-økonomiske elite har gjort sig skyldig i denne fremfærd, fordi eliten havde en overlegen indsigt i økonomiske forhold og den deraf følgende europæiske nødvendighed. Men hvad ville der være sket, hvis denne universitære elite i tide havde renonceret lidt på den økonomiske alvidenhed og havde brugt tid på at sætte sig ind i, hvad det var for en historisk proces, der skulle gøres op med?

Hvad ville der være sket, hvis man havde været i stand til at trænge lidt dybere ind i folkesjælen end til Grundtvigs overfladiske »ved jorden at blive det tjener os bedst«? Hvad ville der være sket, hvis den politisk-økonomiske elite havde spillet ærligt ud, f.eks. ved at tale

om et politisk projekt frem for et økonomisk projekt, havde gjort sig den ulejlighed at forsøge at forstå, hvad der skabte den danske succes fra midten af 1800-tallet og frem (et folk, et sprog, en stat) for derefter at bruge denne ærlighed og viden til i øjenhøjde med den danske befolkning at drøfte vores fremtid i det europæiske projekt?

I stedet valgte man som nævnt at flytte fokus til økonomiske fordele, skjule det politiske projekt og manipulere ud fra den præmis, at danskerne er lige så dumme, som Christensen og Ersbøll tror.

Europæisk globalisering

Jeg er varm tilhænger af det europæiske samarbejde og den europæiske globalisering. Det er fuldstændigt uomgængeligt, både fordi Europa gennem de sidste 150 år har blødt rigeligt i nationalstaternes evindelige krige mod hinanden, og fordi vi i det 21. århundrede ikke længere har et isoleret dansk skæbnefællesskab med hinanden – vi har fælles skæbne med alle europæere.

En renationalisering eller en tilbagevenden til nationalstaternes Europa vil være katastrofalt, fordi ingen stat i Europa kan klare sig uden tæt samarbejde på alle områder med de øvrige. Det gælder ikke blot små nationalstater som Danmark, Sverige og Holland, men i lige så høj grad Tyskland, Frankrig og Storbritannien. Vi er alle på vej til at blive nationale mindretal i et tættere og tættere samarbejdende Europa.

Denne overgang fra at være national bevidst dansker i en suveræn

GRÆNSEFORENINGEN
FOR EN ÅBEN DANSKHED

TYSKLAND

DANMARK

nationalstat til at være dansker i en delvist tømt nationalstat og dermed tilhørende et nationalt mindretal i et tættere og tættere samarbejdende, mere og mere grænseløst Europa, er en voldsomt krævende og fuldstændigt undervurderet mental omstilling, ikke bare for danskere men for næsten alle europæere. Det eneste folkeslag, for hvem denne omstilling har bred folkelig opbakning, er det tyske. Efter Nazi-Tysklands forbrydelser udviklede næsten alle tyskere en trang til at påtage sig en europæisk identitet ved siden af den maltrakterede tyske.

Man kan sige, at tyskerne efter 1945 vendte ryggen til deres egenart og søgte over i en europæisk identitet. Først i de allerseneste år er det igen blevet acceptabelt at vise tysk sindelag og flage med det tyske flag, f.eks. i forbindelse med sportsbegivenheder.

Den danske identitet

For danskerne er denne omstilling langt vanskeligere. Vi føler ikke vores identitet kompromitteret af

historiske begivenheder som f.eks. vikingernes plyndringer, det stockholmske blodbad eller slavehandel og kolonialisme i 1700-tallet – snarere tværtimod. Treårskrigen 1848-51, nederlaget på Dybbøl og Nazi-Tysklands besættelse 1940-45 stimulerede udviklingen af en danskhed, som først og fremmest hentede sine vitaminer i modsætningen til det tyske.

Nederlaget på Dybbøl og tabet af hertugdømmerne Slesvig og Holsten fik enorm betydning for udviklingen af den danske nationalstat og den nationale identitet. Tabet af hertugdømmerne betød, at alt tysk med et slag forsvandt fra det danske rige. Danmark blev monokulturelt og overensstemmelsen mellem folk og sprog på den ene side og politisk struktur, stat, på den anden side gjorde, at danskerne i perioden efter 1864 kunne løfte sig selv ud af nederlaget og lægge fundamentet til den velfærdsstat, vi har i dag. Denne udvikling fra almue til folk til velfærdssamfund blev i høj grad stimuleret af den grundtvigske græsrodsnationalisme, af den socialdemokratiske arbejderbevægelse

og begge disse strømningers omfangsrige folkeoplysning gennem folkehøjskoler, foreningsliv og oplysningsforbund.

Vi stimulerede sammenhængskraft og fællesskabsfølelse gennem en rigid enten-eller retorik. Danskhed blev en eksistentiel kategori. Et stærkt eksempel på sammenhængen mellem danskhed og territorium er den dansk-tyske grænse i Sønderjylland. Her opstillede vi efter Genforeningen i 1920 279 granitsten med en smal indhugget linje, som millimeterpræcist angiver hvor tysk begynder og dansk ophører, en opdeling mellem dem og os, enten-eller.

Nationalstater har brug for klare grænser.

Det danske »Puslingeland«

Danskerne gjorde det ret godt i perioden fra 1864 og op til midten af 1900-tallet. I hele perioden blev vi mere og mere skråsikre på, at vores succes skyldtes vores særlige danske kvaliteter, som vi havde udviklet gennem 1.000 år, og at vi for tid og evighed kunne holde hænderne rene i forhold til, hvad

der i øvrigt foregik ude i verden. Det var jo også gået ganske godt igennem to verdenskrige – Åkjærs ord fra 1911 om »Du puslingeland, som hygger dig i smug« passede helt op til slutningen af 1940'erne. Ja, Jens Christensen og Niels Ersbøll antyder i nævnte kronik, at den stadig passer.

Og det gør den også delvist. Vi har stadig en højt udviklet skepsis over for alt, hvad der har med tysk kultur og Tyskland at gøre – lige bortset fra de goder, der ligger i, at 25% af vores samlede eksport går til Tyskland. Vi har stadig en højt udviklet evne til at ignorere, hvilken enorm betydning, Tyskland har haft og i særlig grad har for det europæiske projekt. Vi har fortsat vores forbehold over for både monetært, retsligt, asyl- og forsvarssamarbejde. Vi har kort sagt 150 års folkeoplysning om og erfaring i at være et »puslingeland, som kan hygge sig i smug«.

Og med den ballast begiver vi os så i 1972 ud i det europæiske projekt i forventning om hurtigt tjente penge, men uden at forholde os til den fuldstændig radikale mentale forandring, vi bevæger os ud i. Og 40 år senere skriver Christensen og Ersbøll: »Vi vil gerne fastholde troen på, at det inden for en overskuelig tid må være muligt at få den danske befolkning til at se de danske forbehold og skiftende regerings tøven med at få dem afskaffet i et andet lys end det traditionelle. Det afgørende argument for at frigøre os fra forbeholdene er efter vor mening at bringe Danmark væk fra sidelinjen og ind i EUs centrale beslutningsproces på et tidspunkt, hvor Europa kæmper for at fastholde sin position – politisk, økonomisk og kulturelt i en globaliseret verden«.

Ersbøll og Christensen vil gerne have os fra sidelinjen og ind i centrum af Europas beslutningsprocesser.

Men det forudsætter, at danskerne begynder at diskutere Europa på de faktiske præmisser, og ikke de nationaløkonomiske og kræmmeragtige præmisser, det hele blev lanceret på i 1972. Det forudsætter, at bl.a. historikere, folkeoplysere og politikere nu går sammen for at debattere hvem vi er, hvor vi skal hen og hvordan vi gør det.

Grænser, der samler

Historikere og medier må hjælpe til med, at vi som nation – altså folk – bliver bevidst om, at vores succes historisk bygger på monokulturalitet siden 1864, og at vores selvforståelse er stimuleret af modsætning og afgrænsning til Tyskland og tyskere – og andre grupper. At det har været sådan er ikke underligt set i perspektivet af en aggressiv tysk nabo fra begyndelsen af 1800-tallet til midten af 1900-tallet. Desværre lever denne danskhed i modsætning og afgrænsning til det fremmede i bedste velgående og er blevet yderligere styrket af de sidste 10 års regeringsflertal, som var baseret på Dansk Folkepartis fremmedfjendske holdninger.

Hvordan skal vi komme fra sidelinjen til centrum samtidig med, at vi øger grænsekontrollen?

I stedet må vi udvikle en grænseoverskridende både-og retorik.

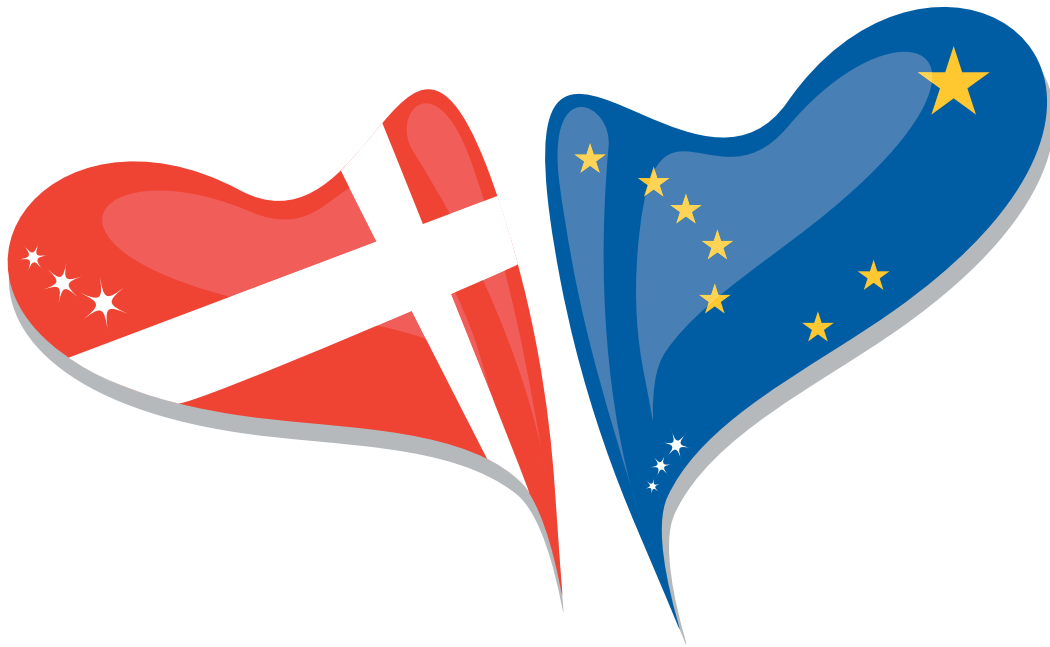
»Grænser adskiller ikke, men samler«, har det lydt fra regionsformand Carl Holst, der er interesseret i et tættere grænseoverskridende samarbejde mellem Region Syddanmark og Slesvig-Holsten for at stimulere væksten i grænselandet. I et samarbejdende Europa bør vores grænsebegreb forandres fra den millimetertynde linje, der gennemskærer landskabet, til et bredt bælte mellem Kongeåen og Ejderen (det gamle hertugdømme Slesvig), hvor der bor mennesker med alle mulige blandingsformer mellem dansk og tysk, mennesker som gennem deres to-sprogethed ikke afgrænser men bygger bro. Fra en grænse, som signalerer enten-eller til en grænse, som rummer både-og.

Folkeoplysning og identitet

Vi har brug for en folkeoplysning, som kan være ramme for debatten om, hvem vi er, og hvor vi skal hen.

En folkeoplysning, hvor vores politikere tager folket alvorligt og seriøst involverer borgerne ud fra mere langsigtede motiver end stemmen ved næste valg. En fremtid, hvor folkeoplysning kommer til at erstat-

te politikernes spin og formdyrkelse med ægte holdninger og indhold, man står inde for. En folkeoplysning, hvor vi kommer ud af fortidens enten-eller/dem-os retorik og besinder os på at fastholde et demokratisk fællesskab, som skal rumme mange flere forskelligheder end den homogene ensprogede folkestamme, vi udviklede efter 1864. Og dermed også en evne til at samarbejde med alle de andre europæiske etniciteter.

Ovenstående er en måde at fortælle danskernes vandring fra det nationale projekt (sidelinjen) til det europæiske projekt (centrum).

Vanskelighederne ved denne forandringsproces blev og bliver fortsat fuldstændigt undervurderet, fordi den politisk-økonomiske elite ikke forstår de afgørende historiske, kulturelle og frem for alt følelsesmæssige faktorer, som påvirker beslutningsprocessen i et demokrati. De følelsesmæssige faktorer får naturligvis endnu større betydning, hvis befolkningen ikke forstår, hvad der foregår eller ligefrem føler, at nogle, f.eks. politikere, forsøger at manipulere beslutningerne igennem.

Der er snesevis af andre stater, befolket af adskillige hundrede andre folkeslag i Europa, som hver har deres historie, deres værdier og deres følelser til den europæiske globalisering.

Det europæiske projekt

Hvis det europæiske projekt skal lykkes, er det slet ikke nok alene at motivere med økonomiske fordele. Man bliver nødt til at tage et spædestik dybere og prioritere en europæisk oplysning, hvor befolkningerne debatterer deres egen og den fælles fremtid på andre præmisser end de økonomiske – ganske enkelt fordi det europæiske samarbejde er et politisk begrundet samarbejde og ikke kun et økonomisk begrundet samarbejde.

Folkeoplysning var afgørende for udviklingen fra Enevælde til folkestyre og for nationalstaten Danmark. Folkestyret fik vi i 1849, parlamentarismen i 1901, kvindernes valgret i 1915 og sociallovene i 1930'erne. Det tog 80 år at udvikle en solidarisk samfundspagt, hvor den ene generation forpligter sig på den kommende generation. Folkeoplysning er lige så afgørende

for udviklingen fra nationalstat til europæisk samarbejde, i alle tilfælde hvis demokratiet skal være den bærende styreform. Denne folkeoplysning må rumme to afgørende kvaliteter – nemlig respekt for forskelligheden kombineret med viljen til fællesskab. Denne kombination kan kun fremmes, hvis borgere fra Europa mødes i langt større tal, end det er sket gennem de 40 år, Danmark har været med. Måske man skulle begynde med de unge og lade højskolerne være stedet – ikke kun danske højskoler, men højskoler ud over hele Europa.

Finansiering?

De store EU-lande Tyskland og Frankrig har foreslået en såkaldt Tobin-skat på finansielle transaktioner indført i EU. Det danske formandskab har været lidt fodslæbende.

Var det ikke en overvejelse for det danske formandskab, med den erfaring netop vi har, at foreslå at en beskedent procentdel af den kommende Tobin-skat forbeholdes den nødvendige europæiske folkeoplysning, som kunne supplere den økonomiske argumentation med den lige så vigtige historiske og kulturelle argumentation?

Stabilitet bygger på viden om identitet

Der er brug for en værdimæssig oprustning. Her udgør den europæiske identitet en vigtig del

Af Peter Duetoft,
international
demokrati specialist,
skribent og fortæller

»Europa i krise«.

Denne overskrift kan man læse dagligt i medierne. Det er rigtigt, at Euro'en er i stormvejr, og at økonomiske tilbageslag kan give aktuelle politiske problemer. Men forhåbentlig er Europa og det europæiske samarbejde mere end en mønt. Økonomien er et hjælperedskab – ikke hovedsagen.

Da De europæiske Fællesskaber blev skabt efter krigen, var samarbejdets fredsskabende natur én af de vigtigste dele af visionen. Nok var første skridt kul og stål unionen – altså ren handels og økonomipolitik. Men den underliggende dagsorden var dens fredsskabende mission. Hvis man bandt Frankrig og Tyskland så tæt til hinanden, at de ikke kunne gå i krig mod hinanden – ville man sikre freden.

Winston Churchill løftede allerede sløret for de længere visioner i en tale i 1946:

»Vi må bygge en slags Europas Forenede Stater. Kun på den måde kan hundrede af millioner hårdt arbejdende mennesker igen sikres de enkle glæder og forhåbninger, der gør livet værd at leve. Metoden er enkel. Det eneste, der kræves, er hundreder af millioner mænds og kvinders beslutning om at gøre det rigtige i stedet for det forkerte og som belønning blive velsignet i stedet for fordømt«.

Det er stærke ord i et Europa, der netop havde overstået en nationalistisk krig, og hvor råbene om hævn

og fordømmelse stadig lød i ørerne på folk. Men dette var grundstenen til det arbejde, der skulle føre til et nyt Europa.

Europæisk identitet

Formålet med det europæiske samarbejde var en styrkelse af den europæiske identitet. Vil man møde hovedrysten i Danmark, skal man blot erklære sig som tilhænger af denne størrelse. Den gængse betegnelse for mennesker, der mener en sådan identitet findes, er »flommeeuropæere«. Jeg erkender gerne, at jeg er én af slagsen. Det gør ondt, når jeg hører mennesker hævde, at Danmark er så specielt og slet ikke kan sammenlignes med andre europæiske lande. Den holdning er ikke blevet svagere

efter det seneste årtis nærmest chauvenistiske leflen for danskheden. Nu er det ikke længere alene Dansk Folkeparti, der ser den danske romantiske idyl som frit svævende i luften. Langt ind i andre partier har sangens ord om »frø af ugræs er føget over hegnet« fået aktuel betydning. Vi er de gode og ordentlige, mens alle de øvrige truer os og vort. Tænk bare på debatten om grænsebomme ved de danske grænser i 2011.

På den baggrund er det ikke så underligt, at danskerne er et af de mest EU-kritiske folk i Europa. Men der er nok flere grundlæggende årsager til den specielle danske holdning til europæisk samarbejde.

For det første traumatet fra 1864.

Vi er aldrig rigtig kommet over, at Danmark blev minimeret til en småstat, fordi de store var onde ved os. Som følge af nederlaget vendte vi os indad (»Hvad udad tabes, skal indad vindes«).

Det gik jo ganske godt. Danmark blev bygget op.

I 1914 gik de store i krig, vi kunne være neutrale og tjene fedt på at sende mad til begge sider, mens de slog hinanden ihjel. I 1939 forsøgte vi det samme igen – men Hitler ville det anderledes.

Vi blev besat, ikke fordi vi var os, men fordi det tyske rige skulle bruge lufthavnen i Aalborg som mellemstation i angrebet på Norge. Dette fik danske politikere til at tilslutte sig FN i 1945 og NATO i 1949. Men det var ikke en folkelig internationalisering. Mentalt var vi stadig os selv.

Det var vi også, da vi kom med i EF ved folkeafstemningen i oktober 1972. Kampagnen og argumenterne handlede alene om økonomi. Dagen efter ja'et kunne man finde en enkelt sætning om Europatanken i statsminister Krags tale i Folketinget – alt andet handlede om handel og økonomi. Sådan gik det slag-i-slag. Ved den Europæiske Akt i 1986 benægtede statsminister Poul Schlüter, at det var vejen til en Union («Unionen er stendød»), hvilket meget naturligt førte til, at et flertal af danskerne sagde nej til Maastricht-traktaten i 1992, for det var jo en politisk traktat, der startede den selvsamme union for alvor.

Selv den dag i dag bruges politiske argumenter for EU meget sjældent. Da tidligere statsminister Poul Nyrup i slutningen af 90'erne roste EU som »fredens projekt«, mødte han meget ofte kun hån: »Hvad tjener vi?« – var modspørgsmålet.

Vi forstår simpelthen ikke ordene om europæisk identitet, for vi har aldrig rigtig beskæftiget os med det. Det på trods af, at EU og den europæiske tanke har stået som et lys i mørket for undertrykte folk. Når jeg var leder af demokratiprojekter i bl.a. Centralasien og Kaukasus har der af og til været politisk uro. En enkelt gang væltede

man også en præsident. Hos dem, der støttede demokrati og øget frihed, var det nationale flag og EUs blå flag med gule stjerner altid i front side om side. Man så EU som en mulighed for at få mere frihed og som et opgør med fortiden. Men vi har jo aldrig været nødt til at se EU på den måde. Vi er et udkantsområde, der aldrig rigtig har mødt Europas ulykker.

Jo, der var besættelsen. Der var mennesker, der kæmpede og mennesker, der døde. Men vi har ingen Rotterdam, Hamburg, Coventry eller Dresden.

Vi har ikke kæmpemarkers oversået med hvide kors. Vi er sluppet igennem og har derfor ingen forståelse for Europatankens ikke-økonomiske nødvendighed. Det er de mennesker, der har mistet mange blandt familie og venner eller de folk, der har levet i diktatorisk spændetrøje, der kan se målet og formålet med det europæiske samarbejde. Man har af og til fornemmelsen af, at mange danskere har accepteret EU, fordi det er en klub, man »sådan bør være medlem af«.

Europæisk kultur

Selvfølgelig er der en europæisk identitet – og selvfølgelig er vi som danskere en del af den. Men hvilken?

Den europæiske identitet har som alt en solside og en skyggeside. Man må erkende begge dele, hvis man vil være troværdig. På en måde er kulturbyen Weimar et godt symbol på den europæiske dualisme. På den ene side var byen hjemsted for store kulturelle personligheder som Goethe, Schiller, Herder og Wieland. Flere kunstnersammenslutninger, der prægede europæisk billedkunst havde udspring i byen. I 1919 dannede den ram-

men om dannelsen af Tysklands første demokrati: Weimar-republikken. Men samtidig med at byen er symbolet på den »lyse side« i europæisk kultur og historie, er den »mørke« tæt på. Få kilometer udenfor byen lå Tysklands største KZ-lejr, Buchenwald, og Hitlerjugend fejrede sin oprettelse i 1926 ved et stort stævne i byen. Disse modsætningsforhold er kun enkelte i forhold til de store linjer.

Europa har stået for kunst og kultur. Filosofiske retninger, der har præget hele verden. Teknik og opfindsomhed – virkelig fremskridtets kontinent. Men samtidig har Europas »gave« til Verden været to verdenskrige med millioner af døde. Fordi de europæiske stormagter koncentrerede sig mere om økonomi, magt og forskelligheder end om et fælles grundlag, måtte store dele af verden ofre sig i det spil.

Når jeg hører mennesker prise nationalstaten, må jeg spørge mig selv: Hvad var det egentlig, der var så fantastisk ved det »gamle« Europa.

Jo, når man læser Stefan Zweig's »Verden af i går«, er man da fascineret af den verden, der var. Men det var jo netop den åndelige og kulturelle verden. Den er der grund til at hæge om, for den er en væsentlig del af den europæiske identitet. Men den politiske og økonomiske er der ikke meget at prale af.

»Hvad er Europa? Et kulturelt fællesskab? Var det, at man over hele Europa vidste, hvad en sandkage var? At den søde smag af vanilje og sammenklistrede bogsider var det, der bandt folkeslag sammen i lande, der lå tusindvis af kilometer, et sekund og et klik fra hinanden? Et religiøst fællesskab? Det var det heller ikke. Et forbundethed med det sted, man var vokset op? Jo, vist, blandt mange steder. Måske havde der virkelig været en dybere form for fællesskabsfølelse engang. Hvad vidste hun om det? Ingenting.

Og derfor kunne hun selvfølgelig ikke afvise, at der engang havde eksisteret et Europa, man kunne længes tilbage til. Eller, at der en-

gang havde eksisteret en fælles forestilling om et Europa, man kunne længes tilbage til. Og når man længtes, så var det jo, fordi det ikke fandtes mere, tænkte hun snusfornuftigt«.

Således lader den danske forfatter, Effe Beydin, hovedpersonen tænke, i sin roman fra 2011: »Rejsen til Arkadien«. På mange måder en god beskrivelse af en uhistorisk tænkende, leve-i-nuet-person, der blot ønsker at springe fra isflage til isflage i livet. Vi skal netop bag den moderne tilværelses uendelige letthed for at finde den europæiske identitet. Hvis man kun vil leve i nuet, kun vil have a-ha oplevelser og være med på dagens døgnfluemode, så opdager man næppe den europæiske identitet. Men så har man nok heller ikke noget at bruge den til.

Europæiske påvirkninger

I indledningen til »Europas Kulturhistorie« definerer historikeren og forfatteren Hartvig Frisch kultur som »vaner taget i den aller simpleste forstand«.

Hvis vi tager udgangspunkt i Frisch's tanke, kan vi logisk imødegå kritikerne af en europæisk identitet. Deres argument er jo ofte »jamen, se dog selv, hvor forskelligt vi lever«.

Nu er det afgørende naturligvis, på hvilket niveau man ser en europæisk identitet. Med udgangspunkt i Frisch tankegangen kunne man jo opdele tingene i dagligdags vaner og mere overordnede vaner. De dagligdags vaner kunne være sprog, klædedragt, boligindretning etc. Her er der naturligvis forskellighed – ikke bare imellem Europas lande og folk,

men også indenfor nationalstaten – hvilket jeg måtte erkende, da jeg for 17 år siden flyttede fra København til Sindal. Men disse dagligdags vaner er jo ikke uforanderlige. De udvikler sig og bliver påvirket udefra.

For 10 år siden havde jeg Frøken Jensen liggende på køkkenbordet. Nu ligger »Il cucchiaino d'argento« (dog i dansk oversættelse »Sølvskeen«), der er det italienske køkkens svar på Frøken Jensen og med sine over 1.200 sider gør italiensk mad til en leg.

Vort tøj er mere internationalt, der er udenlandsk design i vore hjem og den halve grillstegte kylling er erstattet af pizza, kebab eller humus. Jo, vor dagligdag er ændret, men det er intet nyt.

Holberg beskrev det i en af sine epistler. Her fastslog han, at »de fleste Nationer udi en Tiid af 20 eller 30 Aar ere blevne ukiendelige udi mange Ting« (epistel 275).

En udveksling af smag og idéer på dagligdagsplan ændrer imidlertid intet ved, at der stadig er ganske forskellig livsstil fra folk til folk. Det kan man jo se, hvis man rejser rundt i Europa.

Går vi derimod til de mere overordnede vaner, er disse dels overensstemmende over vort ganske kontinent dels meget mere langtidsholdbare. Det demokrati, der i sin ufuldstændige form blev grundlagt i Athen, er accepteret over hele Europa. Respekten for det enkelte menneske, retsstaten, menneskerettighederne samt det grundlæggende lighedsorienterede kvindesyn ligeså.

Hal Koch fastslår, at fundamentet for den europæiske kultur er både humanismen og kristendommen – hvilket jo også er rammer, der gennemsyrrer det meste af Europa. Går vi til kunsten, er der en fælles europæisk musik, billedkunst og litteratur tradition. Er man i tvivl, kan man jo bare sammenligne med

Peter Duetoft:

“**At benægte en europæisk identitet er at benægte vor egen fortid og benægte fællesskabet med nærtbeslægtede**”

musik fra Japan, Kina eller Bhutan. Tanken om fremskridt, at man skal udvikle sig, så man kan yde mere i morgen end i dag, er fælleseuropæisk og stammer sandsynligvis fra grækerne. Det er denne tanke, der har ført til tekniske, sociale og økonomiske fremskridt i vor verdensdel. Det adskiller sig tydeligt fra tankegange i andre verdensdele – tænk bare på Mellemøsten eller Afrika. Disse eksempler og mange flere ER jo den europæiske identitet. Det er jo det, der har skabt vor kultur, vor historie og vor udvikling. Indenfor disse rammer har man så udviklet afarter i de forskellige dele af Europa. Men kristendommen blev altså ikke opfundet i Sindal, demokratiet i Odense og menneskerettighederne i Nykøbing F. Vi har også i Danmark modtaget inspiration og tankesæt fra andre dele af kontinentet. Er det ikke

kommet til os, har vi selv opsøgt det. Hvilken stor dansk kunstner har ikke været på studieophold i udlandet: Thorvaldsen, H.C. Andersen, Drachmann osv. osv. Håndværkere gik på valsen Europa rundt og borgerbørnene tog på dannelsesrejse. At benægte en europæisk identitet er at benægte vor egen fortid og benægte fællesskabet med nærtbeslægtede.

Europæiske værdier

Hvad skal vi så bruge det til?

For det første må vi erkende, at vi ER en del af Europa. At holde sig udenfor er at vælge det fællesskab fra, der også har formet os. For det andet må vi erkende, at vor livsstil og de værdier, vi sætter højt, er under pres. Kina er ved at blive den økonomiske supermagt i Verden og en lang række lande ser op til dem som førerlandet. Hvad betyder det,

når en ikke-demokratisk stat, der er præget af en meget disciplineret kollektivism, pludselig bliver »idealstaten«? De tider er muligvis forbi, hvor europæere og amerikanere kunne tage det for givet, at mennesker over hele Jorden higer efter den samfundsform og de rettigheder, vi har opbygget. Måske er det i virkeligheden os, der bliver den lille minoritet i det store verdenshav.

I den situation er det vigtigt at erkende, hvad vi selv tror på – og stå ved det. Navnlig det sidste er vigtigt. For mener vi noget med alle vore ønsker om menneskerettigheder, frihed, demokrati og social balance, så er vi også nødt til at vise, vi selv lever op til dem. På den baggrund er det dødbringende for vor troværdighed, at vi har tilladt tortur i Irak og Afghanistan. Det er dybt problematisk, at vore bedste venner er lande, der ville toppe lis-

ten over bestialske regimer, hvis ikke lige vi skulle bruge deres baser og olie.

Det er ikke et sundhedstegn, at vi har vanskeligt ved at acceptere at mennesker vælger anderledes, end vi gerne ville, de gjorde. Aflysninger af demokratiske valg, fordi de gav et forkert resultat, er ikke god markedsføring af demokratiet. En livsstil, hvor vi påberåber os vor egen frihed og ytringsfrihed, når vi sviner andre kulturer og religioner til, giver ikke mere sympati for vor livsstil i omverdenen. Det samme gælder, når vi vil forhindre mennesker i at gifte sig med den, de elsker eller gå klædt som de vil, bare fordi det ikke passer os.

Alt er ikke lige godt, og der skal trækkes grænser. Men de grænser vi i Europa – ikke mindst i Danmark – har trukket gennem de seneste 10 år, har været ødelæggende for Europas omdømme og drømmen om, at verden ville lytte til os. Så det første, man kan forlange, er, at vi erkender vore egne idealer og står ved dem. Gør vi ikke det, vil vi blot svaje som siv i vinden og ikke få megen respekt noget sted. Vi har fået foræret en identitet af Europa – hvad med at stå ved den? Samtidig er det imidlertid vigtigt at erkende, at en europæisk identitet ikke er rettet mod nogen.

Identiteten skal ikke slibes for at tage afstand fra andre. Af og til kan man godt mistænke nogen for at drømme om at gå den vej.

Professor Samuel P. Huntington's »Civilisationernes sammenstød« skaber et konfliktbillede, der næsten kun kan føre til enten pessimisme eller apati. Her i Danmark fulgte Ralf Pittelkow op i sin bog: »Forsvar for nationalstaten«. Her understreges forskelle hele tiden. Selv om Pittelkow erkender, at vi har mange fælles værdier med mange andre mennesker i Verden, afviser han, at man kan have »vi« følelser med mennesker udenfor ens egen

nation. Han hævder, man svigter sin historie, hvis man forsøger.

Man kan vel med nogen ret spørge: Hvilken historie? Følger man den nynationalistiske vej, han åbenbart finder rigtig, svigter man Europas historie. Og nogle af os mener faktisk, at den historie også er vor. En af de seneste rigtig store statsmænd i Europa, Tysklands kansler Helmut Schmidt, går en helt anden vej. I sit syn på perspektiverne for det 21. århundrede slår han fast, at ligegyldigt hvad vi gør – så vil der fortsat være flere hundrede millioner muslimer lige syd for vort kontinent. Hovedmålet må være at skabe en fredelig sameksistens med vore naboer. Det kræver, at de får fjernet en række fjendebilleder om os – og at vi fjerner en række fjendebilleder mod dem.

Her er vi så tilbage ved det centrale. Kun, hvis vi har en klar viden om vort eget ståsted og vor egen identitet, er vi i stand til at kommunikere den til andre dele af verden. Stabiliteten kommer, hvis to – der er ganske sikre på sit eget udgangspunkt – finder sammen. Det er bl.a. derfor, den europæiske identitet er så vigtig.

Store udfordringer

Vi har mange udfordringer. Ikke mindst i den livsstil, der er blevet populær. At VÆRE i nuet er godt – men at LEVE i nuet er dårligt. Uden rødderne og den historiske viden bliver man rastløs og rodløs. Den nye teknik sætter os på prøve. Racehygiejne startede i Europa (faktisk i Sverige) før første ver-

denskrig. Omkring 1930 indførte man i dansk lov, at man kunne sterilisere mennesker, fordi de ikke var intelligente. Det virkede helt til 1967. Ikke mindst oplevelserne i det tredje rige førte til, at tanken blev opgivet. Men i dag er den – stort set uden diskussion – blevet indført ad bagevejen. Ægsortering, genteknologi og kloning er dagens muligheder. Det er en udfordring til vort menneskesyn. Fornylig så jeg en artikel, hvor et menneske mente, at narkomaner ikke skulle have lov at få børn, for de kunne jo ikke passe dem.

Jo, tankerne er der stadig.

Mobiltelefonen og Internettet har erstattet menneskeligt samvær. Man bruger mere tid på Facebook-venner end på fysiske venner. Ligegyldigt, overfladisk underholdning i tv – nyheder, der skæres ned så ingen forstår, hvad sagerne egentlig handler om – samt mængdevis af »events«, der handler om i dag og ikke mere fylder vort liv. Vi jager og bliver jagede.

Vi rager til os og vil ikke byde ind på fællesskaber – hvorfor skal jeg betale til børnehaver og skoler, når jeg ikke har børn?

Ensomheden breder sig. Ældre hævdes at være en »byrde« og de dele af landet, der ikke lige er i centrum ligeså. Set udefra, er et land med den opførsel og de holdninger nærmest »værdiløst«.

Der er brug for en værdimæssig oprustning. Her udgør den europæiske identitet en vigtig del. Den udgør en væsentlig andel af den menneskelige dannelse, der er så stor mangel på. Først når vi erkender det, kan vi forstå mulighederne og udfordringerne i det europæiske samarbejde. Derfor skal identitetsdiskussionen på dagsordenen i Danmark. Hvis det sker, kan Danmark finde sin plads i det fællesskab, hvor vi naturligt hører hjemme. Og det er noget, der går langt ud over en aktuel økonomisk krise, der skyldes grådighed og kold spekulation.

»Alt hvad jeg har, bærer jeg hos mig«

Uddrag af Nobelpris-tale af Herta Müller

Den rumænsk-tyske forfatter Herta Müller har i et langt, prisbelønnet forfatterskab beskæftiget sig med bl.a. identitet, mindretal og fremmedfølelse.

Et forfatterskab, som hun bl.a. har modtaget Nobelprisen i litteratur for og også modtaget EUs litteraturpris Aristeion for.

I Folkevirkes temanummer om netop europæisk identitet er det derfor fantastisk, at det er blevet muligt at gengive et uddrag af den tale, som Herta Müller holdt, da hun modtog Nobelprisen. En tale, som er en tekst fra bogen »Alt hvad jeg har, bærer jeg hos mig«.

Fortællingen indledes således:

HAR DU ET LOMMETØRKLÆDE, spurgte min mor hver morgen ved havelågen, før jeg gik ud på gaden. Jeg havde ikke et lomme-tørklæde. Og fordi jeg ikke havde et lomme-tørklæde, gik jeg ind og hentede et. Hver morgen havde jeg ikke et lomme-tørklæde, fordi jeg hver morgen ventede på spørgsmålet. Lomme-tørklædet var beviset på, at min mor beskyttede mig om morgenen. I dagens senere timer og ting var jeg henvist til mig selv. Spørgsmålet HAR DU ET LOMME-TØRKLÆDE var en indirekte ømhed. En direkte ville have været pinlig, den slags var der ikke noget, der hed blandt bønder. Kærligheden forklædte sig som spørgsmål. Kun sådan kunne den siges tørt, i et befalende tonefald ligesom arbej-dets rutiner. At stemmen var brysk, understregede tilmed ømheden. Hver morgen stod jeg ved lågen, den ene gang uden lomme-tørklæde og den anden gang med et lomme-tørklæde. Først da gik jeg ud på gaden, som om lomme-tørklædet betød, at mor var med.

Foto: Steffen Roth

Den rumænsk-tyske forfatter Herta Müller.

Og 20 år senere boede jeg for længst alene i byen og var oversæt-ter på en maskinfabrik. Klokken fem om morgenen stod jeg op, halv syv begyndte arbejdet. Om morgenen gjaldede nationalsangen fra højttaleren ud over fabriksgården. I middagspausen arbejderkorene. Men arbejderne, der sad og spiste, havde tomme øjne som hvidblik, olietilsølede hænder, deres mad var pakket ind i avispapir. Inden de spiste deres lille stykke flæsk, skrabe de tryksværtten af med kni-ven. To år gik der i dagligdagens luntetrav, den ene dag lignede den anden.

Det tredje år var det sket med de ensartede dage. Tre gange inden for en uge kom en kæmpestor svær-lemmet mand med gnistrende blå øjne ind på mit kontor tidligt om morgenen, en kolos fra efterret-ningstjenesten.

Kollaboratør

Første gang overfusede han mig stående og gik.

Derefter beskriver Herta Müller om yderligere to meget ubehage-lige besøg af efterretningsoffice-

ren. Det sidste besøg ender med, at hovedpersonen fortsat nægter at skrive under på papirerne, og efterretningsofficeren må gå med uforrettet sag efter at have udslyn-get forbandelser og trusler. Forsættelsen af novellen lyder således:

Tovtrækkeriet

Næste dag begyndte tovtrækkeri-et. Jeg skulle forsvinde fra fabrikk-en. Hver morgen halv syv skulle jeg indfinde mig hos direktøren. Sammen med ham sad hver morgen fagforeningslederen og parti-sekretæren. Ligesom min mor i sin tid spurgte: Har du et lomme-tørklæde, spurgte direktøren nu hver morgen: Har du fundet et nyt arbej-de. Hver gang gav jeg samme svar: Jeg søger ikke arbejde, jeg kan godt lide at være her på fabrikken, jeg vil gerne blive her, til jeg går på pension.

En morgen, jeg kom på arbejde, lå mine tykke ordbøger på gulvet ude i gangen ved siden af kontordøren. Jeg lukkede op, ved mit skrivebord sad der en ingeniør. Han sagde: Her banker man på, når man kom-mer ind. Her sidder jeg, du har ikke noget at gøre her. Hjem kunne jeg ikke gå, for så ville de have haft et påskud til at afskedige mig for fra-vær uden lovlig grund. Jeg havde ikke noget kontor, så nu gjaldt det først rigtigt om at møde på arbejde som normalt, under ingen omstæn-digheder have fravær.

.....

Da det nu for alvor gjaldt om ikke at være fraværende, men jeg ikke havde noget kontor, og min venin-de ikke længere måtte lukke mig ind på sit, stod jeg ubeslutsom ude i trappehuset. Jeg gik op og ned ad trapperne et par gange – pludselig

var jeg igen min mors barn, for JEG HAVDE ET LOMMETØRKLÆDE. Jeg lagde det på et trappetrin mellem første og anden etage, glattede det, så det lå ordentligt, og satte mig på det. Mine tykke ordbøger lagde jeg på knæet og oversatte beskrivelserne af hydrauliske maskiner. Jeg var en trappehistorie og mit kontor et lommetørklæde.

Herta Müller beskriver herefter hovedpersonens arbejde på trappen og fordybelsen i de mange ord, hun støder på. Ord, der alle har relation til trappen.

Derefter drejer novellens handling sig over mod erindringer om lommetørklædets betydning i barndomshjemmet.

Lommetørklæder

I mit barndomshjem var der en lommetørklædeskuffe. I den lå der to rækker bag hinanden med hver tre stabler:

Til venstre herrelommetørklæderne til far og bedstefar.

Til højre damelommetørklæderne til mor og bedstemor.

I midten børnelommetørklæderne til mig.

Den skuffe var vores familiebillede i lommetørklædeformat.

.....

Ingen anden genstand i huset, end ikke vi selv, var nogen sinde så vigtig for os som lommetørklædet. Det var universelt anvendeligt til: snue, næseblod, beskadiget hånd, albue eller knæ, at græde eller bide i for at undertrykke gråden. Et vådt, koldt lommetørklæde på panden var mod hovedpine. Med fire knuder i hjørnerne var det en hovedbeskyttelse mod solskoldning eller regn. Hvis man ville huske noget, slog man en knude på lommetørklædet som hukommelsesstøtte. Når man skulle bære tunge tasker, vikledede man det om hånden.

Viftende blev det en vinken farvel, når toget kørte ud fra banegården.

Og fordi tog på rumænsk hedder TREN og tåre på Banat-dialekt TRÄN, lignede togenes hvinen på skinnerne altid gråd i mit hoved. Når nogen i landsbyen døde i sit hjem, bandt man straks et lommetørklæde om vedkommendes hage, så munden holdt sig lukket, når dødsstivheden var indtruffet. Hvis nogen i byen faldt om i vejkanten, var der altid en forbigående, som dækkede den dodes ansigt til med sit lommetørklæde – på den måde var lommetørklædet hans første gravfred.

Herta Müller fortæller videre i sin beretning om, hvordan lommetørklædet spiller en stor og afgørende rolle i andre sammenhænge. Sammenhænge, som bl.a. giver fine beskrivelser af identitet og selvopfattelse.

Fortællingen sluttet således:

Kort før min emigration fra Rumænien blev min mor en tidlig morgen afhentet af landbetjenten. Hun var allerede ude ved lågen, da det slog hende, et HAR DU ET LOMMETØRKLÆDE. Hun havde ikke et. Selv om betjenten var utålmodig, gik hun ind og hentede et lommetørklæde. I vagten rasede betjenten. Min mor kunne ikke så meget rumænsk, at hun forstod hans råberi. Så forlod han kontoret og låste døren udefra. Hele dagen sad min mor spærret inde der. De første timer sad hun ved hans bord og græd. Så gik hun frem og tilbage og begyndte at tørre støvet af møblerne med det tårevædede lommetørklæde. Så tog hun vandspanden i hjørnet og håndklædet på sømmet i væggen og tørrede gulvet over. Jeg var forfærdet, da hun fortalte mig det. Hvordan kan du gøre rent på hans kontor, spurgte jeg. Hun sagde uden at skamme sig, Jeg ville have noget at lave, så tiden gik. Og kontoret var så beskidt. Det var godt, jeg havde taget et af de

store herrelommetørklæder med. Først nu forstod jeg, at hun med ekstra, men frivillig fornedrelse skaffede sig værdighed i denne arrest.

.....

Jeg ville ønske, jeg kunne sige en sætning til alle de mennesker, der berøves værdigheden i et diktatur, til alle tider og i dag – om så en sætning med ordet lommetørklæde. Om så spørgsmålet: HAR I ET LOMMETØRKLÆDE.

Kan det forholde sig sådan, at spørgsmålet om lommetørklædet siden tidernes morgen ikke har betydet lommetørklædet, men menneskets akutte ensomhed.

© Nobelstiftelsen

(Herta Müllers Nobelpris-tale er oversat til dansk af Karsten Sand Iversen)

Kort om Herta Müller

Rumænsk-tysk forfatter. Født 1953.

Hun er vokset op i en lille rumænsk landsby, hvor hendes familie tilhørte det tysksprogede mindretal.

Den problematik præger debutbogen »Niederungen« fra 1982 (dansk titel »Lavninger«, 1985). Hendes bog »Barfüssiger Februar« fra 1987 (dansk titel »Barfodet, Februar« fra 1989) forholder sig til den tyske arv, mens hendes bog »Reisende auf einem Bein« fra 1989 (dansk titel »Rejsende på et ben«, 1990) har baggrund i hendes egen flytning til Vesttyskland i 1987.

Bogen »Herztier« fra 1994 (dansk titel »Dyret i hjertet«, 1997) blev belønnet med EUs litteraturpris Ariston. Bogen skildrer bl.a. den menneskelige ødelæggelse under det totalitære styre. Samme emne udfoldes i bogen »Der König verneigt sich und tötet« fra 2003 (dansk titel »Kongen bukker og dræber«, 2005).

Europas *redning* er »mindre EU«

Af Morten
Messerschmidt (DF),
cand.jur., MEP

Identiteter er et af tidens »hott« begreber. I takt med globaliseringen er spørgsmålet om identitet blevet mere aktuelt end nogensinde, og meningene er delte, når det kommer til begreber som identitetsdannelse og for den sags skyld nationalstatens rolle og »fortælling« (et andet modebegreb).

Socialkonstruktivistene belærer os om, at alle identiteter er udtryk for tankekonstruktioner. Dette må så indebære, at også selve socialkonstruktivismen er en tankekonstruktion, og selve tankeeksperimentet fører dermed ud i det absurde.

Men lad os endelig fastholde socialkonstruktivismens forklaringsmodel for en stund – og for derefter at imødegå den. Jeg har sådan set ikke noget imod den. Jeg tror ikke, at nogen guddommelig instans på stentavler har mejslet, at dette lille land skulle hedde Danmark og bebos af danskere, eller at Tyskland skulle hedde Tyskland og så fremdeles.

Men betyder det så, at alt er en tilfældighed? Og derfor en ligegyldighed?

Naturligvis ikke.

Og derfor er socialkonstruktivismen så irrelevant. Afsøringen af fortællinger og konstruktioner er nemlig langt mindre interessant end den nøgterne konstatering af, at visse fortællinger historisk set har fungeret bedre end andre.

Dette er sagen.

Langtidsholdbare nationer

»Fortællingen« om nationen – et

folk, knyttet til et bestemt geografisk område – har været en af de mest succesfulde og langtidsholdbare i den europæiske historie, ligesom det netop er denne fortælling, der har gjort den europæiske indflydelse langt større end kontinentets beskedne størrelse på nogen måde retfærdiggør. Blandt forskere er der delte meninger om, hvornår identificeringen med nationen rodfæster sig hos mennesket. De mest overfladiske ynder at påstå, at tanken om nationen er et produkt af romantikken i det 18. og 19. århundrede.

Men den teori modsvares af beviser på, at danskere i eksempelvis Skåne, Halland og Blekinge var yderst bevidste om deres nationale tilhørsforhold. De ville ikke være svenske, hvorfor det svenske militærstyre i skånelandene måtte ty til særdeles brutal forsvenskningspolitik med drakoniske straffe for at tale dansk eller besidde danske bøger. Med andre ord: Bevidstheden om det nationale tilhørsforhold eksisterede allerede dengang.

Den engelske filosof Roger Scruton har indgående beskæftiget sig med nationalstaternes opkomst. I sin udmærkede bog »Nationernes nødvendighed«, der er et klart opgør – næsten en revolte mod – socialkonstruktivisternes teorier, tager Scruton et nødvendigt opgør med de kontraktteoretikere, som hævder, at det er muligt for en gruppe mennesker at indgå en social kontrakt, hvorefter de lader sig styre af folkevalgte. Scruton hævder nemlig, at denne gruppe mennesker (eksempelvis danskerne) allerede havde en fælles sag, og at denne fælles sag fik dem til at formalisere lovgivningen for det bestemte område, de havde et tilhørsforhold til – jf. Jyske Lov og Skånske Lov. Med andre ord er nationalstaterne

i deres »ægte« version produkter af et fællesskab, der allerede var til stede, inden de blev grundlagt. For landene i Østeuropa ved den kolde krigs afslutning gælder ifølge Scruton, at disse skabtes som produkter af bevidst politisk proces, men kun fordi der i forvejen fandtes historiske, etniske og religiøse bånd, som knyttede befolkningerne sammen, og som gav det mening at danne nationalstaterne.

Konflikterne i det tidligere Jugoslavien vidner i den forbindelse om en af de historiens helt store fejlkonstruktioner.

Nationalstat og folkestyre

Roger Scruton afviser, at folkestyre kan eksistere uden en nationalstat – og dette uomtvistelige faktum anfører han som en af grundene til, at nationalstater kun eksisterer i den vestlige verden. I bogen »The West and the Rest« medgiver han, at der skam findes masser af lande i »the rest«, men at disse enten er despotier eller i bedste fald autoritære regimer. I tilfældet Israel er det en af hans interessante påstande, at den muslimske verdens had mod landet netop skyldes den kendsgerning, at Israel er en demokratisk nationalstat og dermed et vestligt element i et hav af muslimske tyrannier. Når forhandlinger med den såkaldte (og fuldstændigt fiktive) palæstinensiske stat er umulige, skyldes det ikke mindst, at denne tænkte stat ikke har nogen

fælles samlingsfigur eller legitim leder, som kan forhandle på vegne af det palæstinensiske folk, men derimod regeres af forskellige terrororganisationer med det eneste til fælles, at de ønsker Israels udslættelse.

Men hvor interessant det end kunne være, er udgangspunktet for dette essay ikke forholdet

mellem »vesten og resten«, men forholdet mellem identitet, nationalstaten og EU som overnational organisation. Ja, EU er en konstruktion uden fortilfælde i historien. EU er organisation og selvstændig politisk aktør på én og samme gang. Dermed

er EU ikke nogen »objektiv« aktør, lige så lidt som EU er udtryk for en vilje hos en gruppe mennesker – højst hos en lille elite uden folkelig forankring, men ganske vist oprindeligt med en folkelig legitimitet. Et af denne elites udgangspunkter – blandt andet formuleret af en af EUs grundlæggere, Jean Monnet – var en dyb skepsis over for politik på baggrund af to verdenskriges ødelæggelser. Et altomfattende bureaukrati hinsides folkelig påvirkning skulle inddæmme politikens skadevirkninger.

Van Rompuys kamp mod fædrelandene

Med andre ord skulle EU være udtryk for bureaukratiets sejr over politikken – og over nationalstaterne. Men formanden for Det Europæiske Råd, belgieren »præsident« Herman Van Rompuy gjorde ikke desto mindre regning uden vært, da han i en tale i Berlin sidste

forår proklamerede, at vi lever i den »postnationale« æra. Måske skyldes det hans egne erfaringer fra tiden som premierminister i Belgien, der på ingen måde kan påstås at være nogen nationalstat i traditionel forstand, men som derimod er en kunstig konstruktion, frembragt af stormagtinteresser i kølvandet på Napoleonskrigene.

Belgien er et lyslevende eksempel på et land, der aldrig har været kittet sammen af nogen social kontrakt, men som tværtimod siden landets skabelse i 1830 har været plaget af alvorlige uoverensstemmelser mellem et flamsktalende flertal og en fransktalende elite, der uden held forsøgte at skabe en kunstig belgisk identitet og opdigtet »belgisk« historie. Netop Belgien har gennem årene været anvendt som et slags uofficielt forbillede for EU, men siden de sidste to belgiske regeringsdannelser – den sidste tog mere end 500 dage – har man holdt lav profil i forhold til at bruge Belgien som forbillede. Problemerne i Belgien er på mikroplanet en af forklaringerne på EUs problemer på makroplan. EU skulle én gang for alle sætte en stopper for krigene mellem nationalstaterne, men prisen er en bureaukratisk molok, der ser det som sin primære målsætning at stække medlemslandene mest muligt. Senest har EU-Kommissionen udnyttet den økonomiske krise i eurozonen til at stramme grebet mest muligt og i praksis sat et land som Grækenland under administration.

Bureaukrati og demokrati er uforenelige størrelser. Alene af den grund, at bureaukraterne ikke er folkevalgte. Det samme gælder de dommere, der på vegne af den politiske og aktivistiske EU-Dømstol gang på gang dikterer og fortolker EU-direktiver hen over hovedet på medlemslandene.

EU er en fejlkonstruktion

I forbindelse med det danske EU-formandskab er det naturligvis værd at spørge, i hvilken retning EU bevæger sig. Og ikke mindst om det overhovedet kan lade sig gøre at ændre EU, så det gør mere gavn end skade. Desværre stikker fejlene i EU-konstruktionen så dybt, at det er vanskeligt at se nogen udvej.

For det første fordi EU startede med at skabe institutionerne uden den fornødne tålmodighed – og arbejdsomhed – til at lægge fundamentet først.

Man indførte således den fælles mønt – euroen – uden at skabe de nødvendige rammebetingelser og forudsætninger for, at lande med vidt forskellige økonomier og niveauer for produktivitet kunne have samme valuta. Prisen for den fejltagelse betales i dag af grækerne. 27 procent af grækerne lever i dag under fattigdomsgrensen.

Først og fremmest kan de takke deres egne inkompetente og korrupte politikere, men dernæst kan de forbande euroen, der stiller så høje krav, at den græske økonomi er fastfrosset uden udsigt til nogen bedring. Først nu og alt, alt for sent er eurolandene gået i gang med i et forbitret hastværk at skabe de rammer for euroen, som fra begyndelsen burde have været etableret, men som man desværre ikke turde fortælle de europæiske befolkninger om. Simpelthen fordi man vidste, at befolkningerne ville gøre oprør.

De åbne grænser

Et andet luftkastel var visionen om de åbne grænsers velsignelse. Landegrænserne var et af de mest irriterende og håndgribelige vidnesbyrd om nationalstaternes tidsalder, som hurtigt viste sig at være en torn i øjet på EU-bureaukraterne. For at få Schengen-samarbejdet til at glide ned hos befolkningerne

skabte man en myte om, at grænserne nærmest havde været umulige at krydse før i tiden.

Eksempelvis talte den danske EU-parlamentariker, Margrete Auken, om »bilkøer, der rakte ned til Köln«. På den slags sludder grundlagde EU myten om de åbne grænsers velsignelse.

Det viste sig dog forholdsvis hurtigt, at ganske mange mennesker kom til at betale en høj pris for de åbne grænser. I Danmark er antallet af straffelovsovertrædelser begået af kriminelle østeuropæere blevet mere end fordoblet i perioden fra 2002-2010, og i Tyskland har delstaten Brandenburg indsat 400 politibetjente, efter at antallet af biltyverier i regionen er eksploderet. Det samme er sket i Holland, hvor grænseoverskridende bilister nu bliver fotograferet ved »elektroniske grænsebomme«.

De åbne grænser er endnu et eksempel på byggeri fra oven.

Med lynets hast indfører man tiltag uden først at gøde jorden for dem. Forudsætningerne for selve Schengen-samarbejdet og de åbne grænser: En effektiv bevogtning af EUs

ydergrænser og effektive baglandspatruljer og politisamarbejde er kun delvist blevet opfyldt – og arbejdet blev først tøvende påbegyndt, efter at de åbne grænser var en realitet.

EU fastfrosset i en verden i forandring

EU befinder sig i øjeblikket i en tilstand af lammelse og apati. Ny-tænkning og egentlige reformer bliver blokeret af det omfattende reparationsarbejde, der i øjeblikket finder sted – det som en politiker i efteråret omtalte som en »dobbelt bypass-operation« af den fælles valuta. EU har malet sig op i et ideologisk hjørne, hvorfra alle udgange er blokeret. Derfor lyder »fortællingen« til befolkningen nu, at der ikke findes nogen vej uden om en redning af euroen, og videre at der ikke findes nogen vej uden om et EU efter den nuværende model. Denne vanetænkning er farlig, fordi den fastfryser et EU, som i en verden i hastig forandring mere og mere kommer til at minde om et politisk fossil.

Det er da også værd at notere, at flere og flere unge mennesker tager

afstand fra EU. De er ikke på samme måde som forældregenerationen blevet opflasket med fortællingen om EU som det eneste værn mod krig i Europa. De har allerede mere svært ved at forestille sig, at en fælles valuta eller den konkurrenceforvridende landbrugsstøtte på nogen måde skulle være en forudsætning for freden. Og det breder sig i de fleste borgerlige ungdomspartier. Efterhånden er det kun politiske dinosaurer som de to højest forhenværende udenrigsministre Uffe Ellemann-Jensen og Mogens Lyketoft, der sentimentalt mindes den gyldne æra, hvor visse politiske kredse lovpriste EU som løsningen på alle problemer. I den nyere generation er det efterhånden kun Venstres EU-parlamentariker, Jens Rohde, der synger solo på den sang – og dette endda først efter hans bratte omvendelse for et par år siden.

EU er således ved at få et forældet skær over sig. Det skulle have været så smukt, men det kom aldrig rigtigt i gang. Den folkelige begejstring udeblev. Den folkelige forankring blev aldrig skabt, thi dertil var EU-bureaukraterne og Europas alt for optagede af det næste store projekt. Når først et projekt var blevet søsat, fik det lov til at passe sig selv uden tanke for, om det nu også kunne holde vand. Det er en af grundene til, at EU i dag er kørt uhjælpeligt fast i ideologiens muddergrøft. Der kommer ingen redningsvogn og trækker EU fri, for redningsvognen skulle i givet fald komme fra EU selv, og den redningsvogn har ikke de fornødne redskaber til at trække vognen fri. Kun de gamle velkendt, som ingen virkning har. Således hedder mantraet altid »mere EU«, når et problem skal løses. Løsningen på eurokrisen hedder ligeledes »mere EU«.

EU skal tænkes om

Men måske skulle man vende bøl-

Europæisk identitet - hva' for en FISK?

Af Christel Schaldemose (S), MEP

Jeg er blevet bedt om at bidrage til dette temanummer af Folkevirke med mit syn på den europæiske identitet set fra min hverdag som Europa-parlamentariker. Det er en spændende udfordring, for det er ikke noget, jeg til dagligt reflekterer så meget over. Hverdagen med den konkrete lovgivning giver sjældent plads til den slags mere filosofiske overvejelser.

Ifølge Gyldendals åbne encyklopædi anvendes ordet »identitet« i dagligsproget om de træk ved en person, der tilsammen kendetegner eller afgrænser personen som forskellig fra andre. I denne betydning svarer begrebet på mange måder til »personlighed« og »karakter«, så spørgsmålet er, om det overhovedet er muligt at tale om en europæisk identitet? For Europa er ikke en person endsige en nation, men en geografisk betegnelse og afgrænsning. Inden for denne geografiske afgrænsning har en række lande etableret en unik union, som ikke har sit lige nogen steder

i verden. Det, der binder os sammen her, er en idé om et fællesskab. Når jeg her reflekterer over begrebet europæisk identitet, vil jeg forholde mig til, hvad det er, der karakteriserer den europæiske identitet primært indenfor rammerne af den europæiske union. Det vil altså sige de træk ved det europæiske, som samler os i unionen, og som måske/måske ikke adskiller os fra andre regioner i verden. Min erfaringsverden er trods alt EU, og det er hvad jeg bedst kan forholde mig til.

Baggrund

Men først lidt om hvor jeg befinder mig. Jeg er medlem af Europa-Parlamentet for Socialdemokraterne og har været det siden oktober 2006. Europa-Parlamentet er trods navnet kun EUs parlament. Vi er 754 direkte folkevalgte medlemmer, og vi kommer fra alle dele af Unionen – pt. fra 27 medlemslande. I Europa-Parlamentet er vi opdelt efter politisk tilhørsforhold og ikke – som mange tror – efter, hvilket land vi repræsenterer. Det betyder,

at jeg sidder i den store socialdemokratiske gruppe, i daglig tale kaldet S&D. Vores gruppe er den næststørste i Europa-Parlamentet. Den største er den kristendemokratiske gruppe, hvor blandt andet Bendt Bendtsen fra de Konservative sidder. Den tredje største gruppe er den liberale ALDE-gruppe. Her sidder de tre Venstre-repræsentanter: Jens Rohde, Anne E. Jensen og Morten Løkkegaard. De grønne, hvor SF'erne Margrethe Auken og Emilie Turunen er medlemmer, er den fjerde største gruppe. Der er syv grupper i alt. Danmark har repræsentanter i dem alle.

Den politiske hverdag

Jeg ved af erfaring, at mange danskere tror, at vi danske parlamentarikere varetager Danmarks interesser i EUs lovgivning. Men opbygningen af Parlamentet med de politiske grupperinger viser, at det er tænkt mere partipolitisk og mindre nationalt. I realiteten er arbejdet i Europa-Parlamentet ikke meget forskelligt fra det i Folketinget. Når jeg forhandler om en politisk sag i Udvalget for Det indre Marked og Forbrugerbeskyttelse, repræsenterer jeg den socialdemokratiske gruppe. Og min opgave er at sikre, at alle – eller i hvert fald flest mulige af mine partifæller – bakker op om det, jeg laver. Det betyder, at mine holdninger og forslag ikke kun skal være gangbare i Danmark, men også for Socialdemokrater i for eksempel Spanien, Slovenien og Storbritannien. Er det overhovedet muligt, vil nogen måske indvende. Ja, det er muligt.

De socialdemokratiske idéer og værdier er oftest gyldige i hele Europa.

Europa-Parlamentet.

I praksis er der selvfølgelig forskelle her og der. Vi kommer jo fra 27 forskellige medlemslande, som alle har forskellige samfundsopbygninger, forskellige kulturer og forskellige nationale lovgivninger, der gør, at vi ikke altid ser 100 procent ens på tingene. Det er sjældent værdierne, der er forskellige, men tit og ofte handler forskellene om, hvordan vi når til målet i en given sag.

Det fantastiske er, at vi alligevel finder løsninger, der kan bakkes op af det store flertal. Og dette er ikke en enlig svale for den socialdemokratiske familie. Også de andre store politiske grupper i EU har samme erfaring. Jeg har ladet mig fortælle, at både den liberale og den grønne familie oplever endnu større gruppedisciplin, end vi gør, og den kristendemokratiske/konservative gruppe har også et stort bredt værdigrundlag, som dækker fra øst til vest og fra nord til syd.

Fælles grundgods

Men er det så det partipolitiske, der udgør den europæiske identitet?

Næppe.

Og alligevel viser det, at vi har visse værdier og holdninger, som ikke slutter eller begynder ved landegrænser. I stedet kan de forene grupper af folk på tværs af nationers skel. Det i sig selv er måske ikke særligt europæisk, men det er og bliver et unikt og europæisk særtræk, at vi har etableret et politisk og økonomisk samarbejde mellem lande, som er meget forskellige, når det kommer til sprog, kultur og samfundsindretning.

I Europa har vi rigtig meget fælles grundgods, der binder os sammen, uden at vi nødvendigvis er enige eller agerer på samme måde.

Du kan ikke læse Frankrigs historie, uden at det europæiske indgår; du kan ikke forstå den danske historie uden at kende den europæiske;

Christel Schaldemose:

“I Europa har vi rigtig meget fælles grundgods, der binder os sammen, uden at vi nødvendigvis er enige eller agerer på samme måde”

du kan ikke gøre dig klog på den spanske historie uden at høre om den europæiske og så videre og så videre.

Vores historie i Europa hænger sammen. Mange vil endda kunne give eksempler på særlige fællestræk og tendenser fra epokerne fra antikken over middelalderen og til i dag. Folkevandringer, jorddyrkning, handel, sygdomme, krige, sprog, opfindelser. Vi har taget, lånt, givet, lært fra og af hinanden.

Grundlæggende værdier

Men det er ikke bare vores historie, der binder os sammen på godt og ondt. Det er også nogle grundlæggende almene værdier, vi deler. Værdier om menneskerettigheder, værdier om demokrati og værdier om åndsfrihed. Dannelse overalt i Europa i dag er at lære om og af den europæiske kultur og om og af vores værdier.

Disse findes selvfølgelig også andre steder i verden, men vi har i Europa valgt at bygge et forpligtende samarbejde op på disse værdier. Det er vel netop i det lys, at vi finder noget unikt for Europa – og som derfor må kendetegne den europæiske identitet. Historisk oftest begrundet i nød, i dag vel lidt mere af lyst. Vi har valgt, og vi har turdet gå ind i et tættere samarbejde af økonomiske årsager og for at sikre freden. Vi har været villige til at give slip på en 100 procents suverænitetsstilgang til gengæld for et tættere fællesskab, som i hverdagen har skabt bedre rammer for enkelte menneskers udfoldelse og frihed.

Det unikke er også, at det virker. Ikke optimalt nej, men dog fungerer det. Vi har i Europa udmøntet værdierne til noget konkret: Et økonomisk tæt samarbejde, der sidenhen har fået

en mere politisk overbygning på sig. Hvor er dette samarbejde så i fremtiden?

Samarbejdets delelementer, for eksempel institutionerne, har skabt en europæisk identitet i form af nogle kendetegn og en slags personlighed. EU-Kommissionen, Ministerrådet og Europa-Parlamentet har hver især udviklet en »delidentitet« op omkring det europæiske.

Men har borgerne indenfor rammerne også en europæisk identitet?

Nok ikke helt i samme grad som institutionerne. For samarbejdet har ikke som formål at udviske medlemslandene, sproget eller den nationale kultur. Samarbejdet har kun til formål at supplere. Borgerne ser sig først og fremmest som borgere i det land, de kommer fra. Eller måske endda som borgere fra den region, de kommer fra. Men det er jo ikke overraskende, for identitet er i høj grad knyttet til sprog og ens personlige historie.

I Europa er det ikke mærkeligt at være europæer, og derfor tænker vi ikke vores europæiske identitet ind i vores bevidsthed som det første. I Danmark bliver du ikke spurgt om, hvilket land du kommer fra, hvis du taler dansk. Kun hvis du skiller dig ud ved ikke at tale dansk eller ved ikke fysisk at ligne flertallet. I Danmark er det mere normalt at

spørge et nyt menneske, man møder, hvad hun laver. For det siger noget om, hvem du er.

Viljen til mangfoldighed

Det pudsige er, at hvis man opholder sig udenfor Europa og møder en fra kontinentet, så er der med det samme nogle bånd, som binder os sammen. Men netop udenfor Europa er det jo også mere et særsyn eller et særtræk at være europæer. Oftest er det jo i mødet med det, der er forskelligt fra os selv, at vi tydeligst ser vores egne karaktertræk. Det oplevede jeg meget klart, da jeg begyndte som parlamentariker. Jeg bemærkede forskellene i påklædningskulturen, i sprogkulturen, i bygningskulturen, i organiseringskulturen og så videre. Parlamentarikerne blev mest taget seriøst, hvis tøjet var formelt og helst mørkt. I Danmark er vores omgangstone ikke speciel hierarkisk eller formel og høflig. Det er den i Europa-Parlamentet. Selv om jeg ikke opfatter mig som uhøflig, blev jeg faktisk betragtet sådan, da jeg startede her i Bruxelles.

Heldigvis gik der ikke så lang tid, inden jeg fik lært at takke alle indledningsvis, inden jeg sagde noget politisk.

I indretningen af Europa-Parlamentet har vi også at gøre med kulturforskelle.

Vi har særindgange for parlamentarikerne. Lige ved siden af de ansattes. Vi har kongebåle gulvtæpper på vores indgang, det har de øvrige ikke. Der er jo – åbenbart! – forskel på folk.

Jeg kunne fortsætte i timevis med eksempler på den tankegang. I mødet mellem forskellige politiske kulturer har Europa-Parlamentet fundet sin egen særlige stil, som er meget inspireret af den midteuropæiske måde at se parlamentarikere på. Og alligevel er stilen krydret med lidt fra alle. Det samme gælder det engelsk, vi taler. Det er ikke britisk engelsk eller amerikansk engelsk.

Det er »euroenglish«.

Forsimplet, forenklet, forståeligt engelsk for alle. Og det betyder, vi kan overkomme mange sprogbarrierer.

I bund og grund er den europæiske identitet svær at få hold på. Og alligevel er jeg ikke i tvivl om, at den findes. For den er jo ikke lig med den afrikanske eller den asiatiske identitet. Viljen til og betydningen af mangfoldighed er noget, der kendetegner det europæiske fællesskab. Den nemme løsning er at ensrette al sprog og kultur, men det ligger i vores sindelag, at vi gerne vil holde fast i forskelligheden, mens vi samtidig samarbejder for at få fælles nytte af det. Måske er det i virkeligheden her, vi finder den særlige europæiske identitet; ønsket om at løse udfordringer sammen, behovet for at handle sammen og viljen til at holde sammen, selv om det ikke er nemt og endda næsten burde være umuligt med så mange forskellige lande.

Den europæiske identitet er den pragmatiske identitet. Den gør ikke et stort væsen ud af sig, men er alligevel dybt indgroet i os.

Vi vil samarbejdet og dermed kompromisset, for vi har set konsekvensen af ikke at gøre det. Den historiske erfaring, som pragmatismen bygger på, er uden tvivl en af hovedbestanddelene i den europæiske identitet. I dag og i fremtiden.

Folkevirke er klar med et fantastisk program med musik, litteratur og skulpturer

Folkevirke arrangerer **lørdag 24. marts kl. 12.30-ca. 17.00** forårets »Kvindestemmer '12«. Denne gang gennemføres eftermiddagen i Huset i Magstræde, 1153 København K. Eftermiddagen starter kl. 12.30 med velkomst ved **kunsthistoriker og redaktør Lisbeth Tolstrup**.

Derefter er programmet:

Kl. 12.45

Forfatteren Lone Hørslev. Lone Hørslev er uddannet fra forfatter-skolen 2003. Hun har skrevet flere romaner og digtsamlinger. Seneste »Sorg og camping« fra 2011, som handler om livet og lykken beskrevet med humor, skarpe kanter og leg med sproget. Lone Hørslev er desuden part i den musikalske duo »Mouritz/Hørslev Projektet«.

Kl. 13.20

Operasanger Antje Jansen og pianist Mette Christensen vil trække en række af de store kvindelige komponister frem i lyset. Mange har stået i skyggen af deres mænd – bl.a. Clara Schumann, Alma Maria Schindler-Mahler og Pauline Viardot. Antje Jansen vil desuden synge enkelte lieder.

Keramiker Betty Engholm.

Kl. 13.55

Keramikeren Betty Engholm er valgt til dette års kunstner på »Kvindestemmer '12«. Betty Engholm har gennem årene udført en lang række udsmykninger på bl.a. sygehuse og offentlige pladser. Arbejder med de store keramiske

former og fokuserer især på materialets stoflighed og struktur. Flere af Betty Engholms arbejder vil være udstillet i Huset.

Kl. 14.30

Pause.

Forfatter Lone Aburas.

Kl. 15.00

Forfatteren Lone Aburas. Lone Aburas debuterede i 2009 med romanen »Føtexsøen«, som hun modtog Statens Kunstfonds præmiering for nyudgivelser for. Hun modtog i 2010 Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat og har i 2011 udgivet sin anden roman »Den Svære Toer«.

Kl. 15.35

Komponist og rytmisk tværføjte-nist Chris Poole og sanger, komponist og producer Ann Falden spiller egne værker for hang-tromme, laptop, stemme og tværføjte i et billedskabende og rytmisk stærkt musikunivers.

Kl. 16.10

Forfatteren Merete Pryds Helle. Merete Pryds Helle debuterede i 1990 og har skrevet mange romaner – bl.a. e-mail-romanen »Kære Mai« fra 2011 og »Hej Menneske« fra 2009. Merete Pryds Helle er frontløber og nyskabende indenfor de digitale medier. Hun har skrevet digital litteratur i form af SMS-

romaner og senest iPad-historien »Begravelsen« fra 2011.

I Husets café kan der købes sandwich, øl, vin, vand, the og kaffe.

Entré

Voksne: 80 kroner.

Unge/studerende: 50 kroner.

Billetter købes ved indgangen.

Arrangører

Folkevirke, Dansk Blindesamfunds Kvinder, Dansk Kvindesamfund og Kvinder i Musik.

Kontakt for nærmere oplysninger:
folkevirke@folkevirke.dk
 Se flere oplysninger om de optrædende på **www.folkevirke.dk**.

Ret til ændringer forbeholdes.

Økonomisk støtte fra bl.a.:

Den Bøhmske Fond, Københavns Musikudvalg, Københavns Kommunes Kultur & Fritid, Folkevirke og Kvinder i Musik.

Komponist og rytmisk tværføjte-nist Chris Poole.

Sæt **X** i kalenderen!

Folkemøde på Bornholm

Folkevirke deltager i dagene den 14.-17. juni 2012 i Folkemøde på Bornholm

Sidste sommer blev der efter svensk inspiration for første gang holdt »Folkemøde« i Danmark. Det skete under stor mediebevågenhed på Bornholm, hvor hovedparten af de danske toppolitikere mødte op sammen med forskellige interesseorganisationer.

Omkring 10.000 deltog i møde i løbet af de fire dage.

Mødet oversteg langt arrangørernes forventninger, derfor ligger det også fast, at »Folkemødet« skal arrangeres i sommeren 2012 – denne gang med et større folkeligt element. Derfor har det også været helt oplagt, at folkeoplysningen skal være repræsenteret på »Folkemødet«.

Dansk Folkeoplysnings Samråd skal danne paraply for flere af de

folkeoplysende organisationer, som derved får mulighed for at deltage i mødet og ikke mindst for at vise, hvor levende den danske folkeoplysning er, og hvilke inspirerende muligheder, den rummer.

Der er lagt op til, at Dansk Folkeoplysnings Samråd i et vist omfang bl.a. kan stille mødefaciliteter i form af telt og offentlig talerstol til rådighed.

Men kun fantasien sætter grænser for, hvordan Folkevirke kan markere sig og være med til at skabe samtale, debat og dialog.

Interesserede kan i de kommende måneder være med til at planlægge aktiviteterne, som skal ligge den **14.-17. juni 2012**. Folkevirke har sikret sig centrale overnatningsmuligheder – i Æblehaven,

hvor der er plads til seks personer i feriehuset.

Alle interesserede inviteres til at komme med forslag til, hvordan Folkevirke kan markere sig på Folkemødet. Folkevirkes konsulent er i fuld gang med at søge sponsorer.

For at komme med i det officielle program skal Folkevirke i løbet af marts have lagt sig fast på indslag og truffet aftaler med interesserede, som vil deltage som fx debattører, oplægsholdere eller standvagter.

Kontakt meget gerne Folkevirke snarest – gerne på e-mail: folkevirke@folkevirke.dk

Sæt **X** i kalenderen!

Oplevelser i kunsten

- En eftermiddag i kunstens tegn, hvor billedkunstneren Grete Balle og Folkevirkes formand Annemarie Balle fortæller om kunstgruppen COBRA

Tirsdag den 20. marts kl. 16.00 arrangerer Folkevirke i samarbejde med Kvindelige Kunstnere en eftermiddag om kunstnergruppen COBRA.

En af gruppens medlemmer var **maleren Mogens Balle**, og hans enke – **billedkunstneren Grete Balle** – og hans datter – **Folkevirkes formand Annemarie Balle** – vil fortælle om tiden med COBRA og vise arbejder af nogle af gruppens medlemmer med naturlig vægt på Mogens Balles arbejder.

COBRA står centralt i den internationale kunsthistorie. Gruppens navn er dannet af forbogstaverne i hovedstæderne **CO**penhague, **BR**uxelles og **Am**sterdam.

Gruppen eksisterede kun i tre år – fra 1948 til 1951, men har sat sig meget store spor. Blandt de danske medlemmer var Asger Jorn, som sammen med den belgiske digter Christian Dotremont var de drivende kræfter i COBRA.

Grete Balle fulgte COBRA på nærmeste hold sammen med sin mand,

mens Annemarie Balle har skrevet flere kunstbøger om bl.a. Christian Dotremont.

Dette og meget andet vil Grete og Annemarie Balle fortælle om den 20. marts kl. 16.00-18.00 på Folkevirke, Niels Hemmingsens Gade 10. Undervejs bydes på et glas rød eller hvidvin.

Pris: kr. 50,-

Tilmelding til Folkevirke på: folkevirke@folkevirke.dk

Kulturelt møde med Slesvig

Folkevirke arrangerer i dagene den **12.-16. april** en studietur til Slesvig. Turen arrangeres i samarbejde med Aktive Kvinder i Sydslesvig.

I løbet af dagene sættes der bl.a. fokus på nogle af mindretallene omkring Østersøen. Vilkårene for det danske mindretal i Sydslesvig præsenteres, ligesom det i løbet af dagene også betones, at det er vigtigt, at mindretallene anerkendes og har både sociale, kulturelle, politiske og økonomiske muligheder for at eksistere.

Udgangspunkt for turene er kursuscentret »Christianslyst«, Christianslyst 1, Nottfeld, D-24392 Süderbrarup, Tyskland.

Program

Torsdag den 12. april 2012

Indkvartering og velkomst.

Orientering om **det danske mindretal i Sydslesvig** (SSW Sydslesvigsk Vælgerforening, ved **formanden for SSW-landdagsgruppe i Kiel, Anke Spooendonk**).

Aftensmad – 2 retters menu.

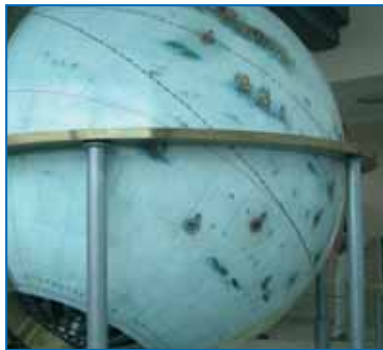
Fredag den 13. april 2012

Guided gåtur i den gamle **fiskerby Holmen** i Slesvig. Holmen er en gammel fiskerbydel, hvor beboerne i århundreder har haft deres egne sæder og skikke. Betegnelsen Holm er dansk og betyder lille ø. Rundvisning i **Domkirken** med bl.a.

Brüggemann-alteret. Det fantastiske Brüggemann-alter er et mesterværk i træskærerarbejde udført af Hans Brüggemann. Det består af 400 figurer i egetræ og udgør hovedmotiverne fra Jesus Lidelseshistorie og andre episoder fra bibelen. Alteret er med i den danske kulturkanon som det eneste værk, der ikke er i Danmark, men altså befinder sig i den historiske del af riget. Rundvisning på **A. P. Møller Skolen** i Slesvig. A. P. Møller Skolen er

det danske gymnasium i Slesvig by. Skolen blev indviet i september 2008 og er nu det danske mindretals 2. gymnasium ved siden af Duborg-Skolen i Flensborg.

Danevirke Museum ligger lidt vest for byen Slesvig. Det er et arkæologisk specialmuseum for det store voldanlæg Danevirke. Det er også museum og informationscenter for det danske mindretal i Sydslesvig. Udstillingen fortæller det danske mindretals historie fra 1864 og frem til i dag.

Den gottorpske kæmpeglobus.

Globushaus ved Gottorp Slot.

I 1990'erne opstod i Slesvig planer om at rekonstruere kæmpegloben ud fra et bevaret bygningsinventar fra 1708. Kopien blev gjort tilgængelig for offentligheden i maj 2005, og den imponerende gottorpske kæmpeglobus kan nu ses i det nybyggede globehus i den nyskabte barokhave Nyværk. Aftensmad – 2 retters menu.

Lørdag den 14. april 2012

Besøg og rundvisning på **Dansk Centralbibliotek** i Flensborg. Resten af formiddagen til fri rådighed i Flensborg.

Besøg og rundvisning på **Dansk Ældrecenter** i Flensborg (renoveret med tilskud fra A. P. Møller Fonden) tidligere Dansk Alderdomshjem.

Tur til den **gamle kirkegård** i Flensborg. På kirkegården er der begravet omkring 2.000 danske

soldater, som blev dræbt i slagene ved Bov 1848, Isted 1850, Sankelmark og Dybbøl i 1864. Bl.a. ligger generalmajor F.A. Schleppegrell og oberst Frederik Læssøe her. Rundvisning ved **Istedløven**. Mindesmærket for slaget ved Isted, der i 1850 afsluttede Treårskrigen mellem Danmark og Tyskland, har troligt vogtet over pladsen bag Tøjhusmuseet i mere end tres år. Men nu vender løven tilbage til sin oprindelige plads.

Aftensmad – 2 retters menu.

Søndag den 15. april 2012

Gudstjeneste i **Helligåndskirken** i Flensborg. Helligåndskirken blev bygget 1386 og fra 1588 holdtes danske gudstjenester.

Besøg på **Det Kgl. Danske Generalkonsulat**. **Generalkonsul Henrik Becker-Christensen** byder os velkommen.

Sejltur på Slien.

Aftensmad – 3 retters menu i Vikingtårnet i Slesvig (spisested på 26. etage).

Mandag den 16. april 2012

Hjemrejse.

Madpakke kan smøres på stedet.

Pris: kr. 2.900 for medlemmer af Folkevirke og **kr. 3.400** for ikke-medlemmer. Priserne dækker transport fra København/Hobro og frem til overnatningssted, overnatning, alle måltider samt bus og entré. Eneste ekstraudgift er egne drikkevarer. Medbring pas for en sikkerheds skyld.

Der er stadig ledige pladser!

Seneste tilmelding torsdag den 16. februar 2012

til folkevirke@folkevirke.dk eller på tlf. 33 32 83 11.

Efter bindende tilmelding tilsendes girokort mv.

Folkevirke i Lyngby:

Om det ressourcestærke grænseland

Lørdag den 10. marts 2012 holder Folkevirke i Lyngby sit årlige Lindegårdsmøde.

Kl. 10.00 er der velkomst og kaffe/te. Derefter taler **generalsekretær** for Grænseforeningen **Knud-Erik Therkelsen**.

Knud-Erik Therkelsen har været højskoleforstander og fortæller medrivende om grænselandets historie – også den historie, der ikke er kendt af alle. Om sit arbejde i Grænseforeningen siger han bl.a.: »Det er ikke længere synd for det danske mindretal i Sydslesvig. I dag er de ressourcestærke. Derfor er Grænseforeningen ikke mere en indsamlingsorganisation, men en folkeoplysende organisation«.

Og, fortsætter han:

»Jeg har selv begge dele af Grænseforeningens identitet i mig, både den oprindelige og den nye. Jeg er opflasket med det nationale i Sønderjylland. Som ung kom jeg på Rønshoved Højskole, og senere blev jeg lærer samme sted. Højskolen var højborg for den nationale tradition, som ikke mindst var defineret i modsætning til det tyske og til tyskerne. Forstanderen var Bertel Haarders far, Hans

Dybbøl Mølle.

derjylland. Som ung kom jeg på Rønshoved Højskole, og senere blev jeg lærer samme sted.

Højskolen var højborg for den nationale tradition, som ikke mindst var defineret i modsætning til det tyske og til tyskerne. Forstanderen var Bertel Haarders far, Hans

Haarder, der var en markant skikkelse i højskolebevægelsen.

Så sent som i 1983 stod en ung nybagt lærer ved siden af ham og så fra højskolen ud over Flensborg Fjord. Han vidste ikke rigtig, hvad han skulle sige til den betydningsfulde mand, men endte med et 'Tænk engang, lige derovre ligger Tyskland'. Hertil Hans Haarder svarede: 'Nej, der ligger Sydslesvig!'

Det er den tradition, som Grænseforeningen er en del af, og jeg er dybt forankret i den«.

Kl. ca. 12.00 serveres der frokost. Der vil blive serveret salater, kødpålæg og lidt ost.

Efter frokost kommer **organist** fra Sorgenfri Kirke, **Levi Bæk**. Han vil underholde med danske sange suppleret med fællessang.

Prisen bliver **180 kr.** for medlemmer og **200 kr.** for ikke medlemmer. Mødet er åbent for alle.

Folkevirke på Vestegnen:

Oplevelser i litteraturen

Folkevirke på Vestegnen arrangerer lørdag den 3. marts 2012 en spændende litteraturdag kl. 10-16 i Menighedshuset, Solsortevej 1 i Tåstrup.

Program

Kl. 10.00

Kaffe/the med friskbagte boller på bordene.

Kl. 10.30

»Mit utrolige liv« v/ forfatter Iris Garnov.

Kl. 12.00: Frokost.

Kl. 13.00

»Verdens Bedste Nyheder« v/ Thomas fra Folkekirkens Nød-hjælp.

Kl. 14.30

Kaffe/the og kage.

Kl. 15.00

Gruppen »Silly Sisters« underholder med sang og musik.

Kl. 15.30

Afslutning.

Pris incl. frokost og to gange kaffe/the med brød **kr. 200** (mødeafgift 100 – forplejning 100). Drikkevarer kan købes for egen regning.

Tilmelding fredag 24. februar til:

Ellen Kristiansen, tlf. 43 64 62 07, e-mail: elhart@webspeed.dk eller Gurli Søby, tlf. 43 45 22 85.

Foto: Mandus Bedste Nyheder

Lyttekrede i Folkevirke

Folkevirke har i mange år haft litteratur- og læsekrede rundt om i landet.

Nu introducerer Folkevirke en **lyttekreds** for dem, der kan lide **klassisk musik**.

Lyttekredsen er for alle, som har lyst til at dyrke deres interesse i fællesskab med andre.

Du behøver ikke have speciel viden om klassisk musik men bare have lyst til at lytte sammen med andre og snakke om musikoplevelsen under hyggelige og afslappede former.

Lyttekredsen ledes af **musikbibliotekar Lene Riedel**, som til daglig arbejder på Guldborgsund Bibliotek i Nykøbing F.

Lene Riedel vil introducere den aktuelle komponist og sætte værket ind i en større sammenhæng,

så musikoplevelsen kan blive større og dybere.

Lene Riedel har en omfattende viden og deler den med deltagerne og kan bl.a. trække specielle detaljer frem, som kan øge perspektivet på oplevelsen.

Der lægges ud med **Carl Orffs »Carmina Burana«**.

Mødet foregår på Folkevirke en lørdag i slutningen af april eller begyndelsen af maj kl. 14-16.

Deltagelse koster **kr. 50** inkl. kaffe og småkage.

Bindende tilmelding samt nærmere oplysning om præcis mødedato ved henvendelse til Folkevirke – meget gerne på e-mail:

folkevirke@folkevirke.dk

Da antallet af pladser er begrænset, bliver det efter først til mølleprincippet.

Index

Folkevirke har i 2011 udgivet følgende numre

Folkevirke 1 2011: Tema »Storytelling – en kulturel brobygger«

Indhold: »Tanzania – et land i bevægelse«; »En hverdag under forandring med bevarelse af kulturelle værdier«; »Børn med kulturel identitet«; »Storytelling i Tanzania«; »Kvinder som kulturbærere«; »Dansk kvindeprojekt på Zanzibar: Kulturel platform giver kvinder økonomisk sikkerhed«; »Kulturarven er vigtig for et folks identitet«; »Giver myter og amuletter liv«; »Dejlige feriedage« og boganmeldelse: »Gal Mands Værk«.

Folkevirke 2 2011: Tema »Kulturmøde«

Indhold: »Hvad er kultur?«; »Kulturenes forskellighed: Sammenligning af forskellige kulturer«; »Kulturmøde over grænserne«; »Nye og gamle mindretal i Europa – Hvad er forskellen? Hvorfor skal der skelnes?«; »'Kulturmødet' som en mulighed og løsning«; »En flygtning kommer til Danmark«; »Ghettodannelse i Danmark«; »Repræsentantskabsmøde i Folkevirke: Dialogen i højsædet«; »Studietur til Slesvig«; »Lærerigt samarbejde«; »Provokationer og inspiration« og »Kulturelle inspirationsdage«.

Folkevirke 3 2011: Tema »Kultur og religion«

Indhold: »Civilisation, kultur og religion – en levende vekselvirkning«; »Tolerance og dialog«; »Virkeligheden er mangfoldig – i København er det et plus«; »Katolsk mildhed versus protestantisk strenghed«; »Hverdagens religiøse islæt«; »Religion og forståelse«; »Kulturelt møde med Slesvig«; »Kvindestemmer '12«; »Hjortebøl, kongejagt og spætteliv«; »Stærke kvinder – nye idéer« og »Visions-weekend på Rødding Højskole: Visioner, værdier, småkager«.

Folkevirke 4 2011: Tema »Ordenes mangfoldighed«

Indhold: »Ordet fred«; »Kamp, krav og kontrol eller tolerance, tro og tillid«; »Ordrillerier«; »Spændende europæiske bud på kulturel integration«; »Nedbryde barrierer og bygge bro«; »En drøm, der kun forbliver en drøm, er en løgn«; »Flere piger i skole« og »Kulturelle oplevelser«.

Det sker i Folkevirke i de næste måneder...

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke,
☎ 56 49 21 65

BIRKERØD ØST

Litteraturstudiekreds

Vi mødes hver 6. uge og planlægger fra gang til gang.

Kontakt:

Lis Timmermann,
Nørrevang 1, 3460 Birkerød,
☎ 45 81 37 60

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage.

Ved redaktionens slutning
forelæ der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger
kan fås

ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11

(bedst mandage, tirsdage og
onsdage mellem kl. 9 og 16)
eller på e-mail:

folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes møder former sig
som åbne debatter
om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.

Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.

☎ 33 32 83 11

Vi mødes på torsdage
kl. 12-14.30.

8. marts

Haruki Murakamis bog
»Kafka på stranden«.
Oplæg ved Britta Poulsen.

29. marts

Sigrid Undsets bog »Jenny«.
Oplæg ved Ruth Bech.

26. april

William Faulkners bog »Røverne«.
Oplæg ved Birthe Rasmussen.

Halvårskontingentet er kr. 200,-

Kontakt:

Britta Poulsen, ☎ 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEEN

Litteraturkreds

Møderne holdes den sidste tirsdag
i hver måned, kl. 14-17.

Med mindre andet er nævnt,
så holdes alle møder kl. 14 til 17 i
Glostrup Fritidscenter mødelokale 3.

Tilmelding og kontakt:

Ellen Kristiansen, Vegavænget 11,
2620 Albertslund, ☎ 43 64 62 07

Litteraturdag i Taastrup.

Folkevirke på Vestegnen

arrangerer lørdag den 3. marts

en spændende litteraturdag

kl. 10-16 i Menighedshuset,

Solsortevej 1, Tåstrup.

Program:

Kl. 10.00: Kaffe/the med friskbagte
boller på bordene.

Kl. 10.30: »Mit utrolige liv«
v/ forfatter Iris Garnov.

Kl. 12.00: Frokost.

Kl. 13.00: »Verdens Bedste

Nyheder« v/ Thomas fra

Folkekirkens Nødhjælp.

Kl. 14.30: Kaffe/the og kage.

Kl. 15.00: Gruppen »Silly Sisters«

underholder med sang og musik.

Kl. 15.30: Afslutning.

Pris incl. frokost og 2 gange kaffe/
the med brød kr. 200 (mødeafgift

100 - forplejning 100). Drikkevarer
kan købes for egen regning.

Tilmelding senest

fredag den 24. februar til:

Ellen Kristiansen, ☎ 43 64 62 07,

e-mail: elhart@webspeed.dk eller

Gurli Søby, ☎ 43 45 22 85

LYNGBY

Kontakt:

Jeanne Bau-Madsen, ☎ 45 85 65 92

Ella Buck, ☎ 45 82 22 42

Lene Hjeds, ☎ 45 81 61 31

Eva Ladekarl, ☎ 45 87 73 77

Jytte Skou, ☎ 45 88 10 37

Doris Thye-Petersen, ☎ 45 81 44 18

Annette Albrecht, ☎ 45 87 43 67

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE

VESTHIMMERLAND

Med mindre andet er nævnt,
foregår alle møder på Hotel Farsø
kl. 14-16.

Alle er velkomne. Entre samt kaffe/
te med kage, kr. 75,-

5. marts

Operasanger Christian Christian-
sen, Amager. Emne: »30 år på
Operaen - fra Kgs. Nytorv til
Holmen«. Fortælling om oplevelser
og erfaringer fra en lang karriere
på de to scener.

10. september kl. 19.30

på Kimbrerkroen, Aars

Filosof John Engelbrecht, Vejle.

Kom og få idéer til et mere kreativt
og farverigt liv!

Emne: »At finde humoren, livsglæ-
den og visdommen i hverdagen!«.

1. oktober

Sognepræst Kirsten Munkholdt,
Tårs-Ugilt.

Emne: »Prinsesserne«

af Anne Marie Løn.

5. november

Mag.art. i kunsthistorie og forfatter
Lise Svanholm, Hellerup.

Emne: »Malerne på Skagen« - ny
udgave. Power Point foredrag om
Skagensmalerne i den store perio-
de i årtierne omkring 1900.

3. december

Komponist Bjarne Haahr, Brædstrup.
Emne: »Ind under Jul«.
Kendte og ukendte adventssange og salmer samt sange og tekster af bl.a. Piet Hein og Halfdan Rasmussen.

Kontakt:

Formand Karen Pihlkjær,
☎ 98 66 16 80
Næstformand Inger Poulsen,
☎ 98 67 82 89
Kasserer Inga Roed,
☎ 98 67 82 23
Sekretær Lone Nørgaard,
☎ 98 65 82 57
Best.medlem Kirsten Madsen,
☎ 98 66 30 24
Best.medlem Esther Poulsen,
☎ 98 63 61 34
Best.medlem Mona Bach Jensen,
☎ 22 40 29 58

Vesthimmerlands Litteraturkreds
Kredsen mødes i Dronning Ingrid Hallen, Farsø, hvor alle møder starter kl. 14.00, med mindre andet oplyses. Annie Chr. leder møderne.

Kontakt:

Studiekredsleder Annie Christensen,
☎ 98 67 71 31
Kirsten Madsen,
☎ 98 66 30 24

REGION MIDTJYLLAND

HERNING

Alle møder foregår på torsdage fra 14 til ca. 16 på Kulturellen, Nørregade 7, lokale »Lille festsal«. Man er meget velkommen 1/2 time før møderne. Hvert arrangement koster for medlemmer kr. 30,- og for ikke-medlemmer kr. 50,-. Medlemskontingent er for et år kr. 100,-

23. februar

Generalforsamling.

1. marts

Ruth Christensen, Fasterholt:
Oplevelser med de danske soldater i verdens brændpunkter.

8. marts

Ellen Straarup, Højbjerg:
Om wienermusik og Kaj Normann Andersen.

24. maj

Program under udarbejdelse.

Kontakt:

Kredsleder Jytte Nielsen,
☎ 97 12 31 90
Inga Laugesen, ☎ 97 21 56 26
Inge Nedergaard Pedersen,
☎ 97 12 74 04
Tove Kattrup, ☎ 40 70 90 51
Grethe Madsen, ☎ 97 11 69 70

HOLSTEBRO

Kontakt:

Karen Margrethe Madsen,
☎ 97 41 40 92

REGION SYDDANMARK

ODENSE

Litteraturkredsen fortsætter

Kontakt:

Ida Hansen, ☎ 66 11 23 71

REGION SJÆLLAND

ROSKILDE

Folkevirke i Roskilde indbyder til **samtalekreds** i litteratur. Møderne afholdes tirsdage kl. 14.00-16.30 i Roskilde Biblioteks foredragssal, hvis ikke andet er nævnt. Der holdes kaffe-/tepause. Prisen er kr. 35. Årskontingent er kr. 300 (dog kr. 150 for medlemmer af Folkevirke i København).

28. februar

Anne Lise Marstrand-Jørgensen:
»Hildegard« v/ Karen Elise Nabe-Nielsen.

13. marts

Haruki Murakami:
»Kafka på stranden«
v/ Britta Poulsen.

17. april

Udflugt til »Bakkehusmuseet« med baggrund i Maria Hellebergs »Kamma«. Efterfølgende kaffe i »Bjælkehytten«, Søndermarken.

Kontakt:

Formand Annette Molin,
☎ 46 36 09 31
annette.molin@mail.dk
Kasserer Britta Poulsen,
☎ 46 36 56 32
britta.poulsen@privat.dk
Sekretær Bente Laursen,
☎ 46 35 66 18
bente_l@youmail.dk
Kirsten Rudfeld,
☎ 46 35 68 91
rudfeld@webspeed.dk
Ester Aagaard,
☎ 46 75 75 41
esteraagaard@cybercity.dk
Inger Margrethe Christensen,
☎ 46 35 64 45
imc@ruc.dk
Anni Gudmundsen,
☎ 22 23 50 61
annira@sol.dk

UDLAND

GRØNLAND

Folkevirke i Nuuk

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

USA

Folkevirke Appleseed

Kontakt:

Meg & Anthony Smith,
30 Adriance Avenue,
Poughkeepsie, New York,
12601 USA

Har du lyst til at **opleve** ting på en ny måde og foretage tværsnit i debatten på en anderledes og overraskende måde, så er Folkevirke et bud på et spændende debatforum. Folkevirke har specialiseret sig i at arrangere **debatmøder, studie-kredse og kurser** landet over. Folkevirke har kredse flere steder, og de planlægger aktiviteter lokalt, mens Folkevirkes kontor i København planlægger større møder i samarbejde med interesserede, som brænder for en god idé. Har du **en god idé**, men savner praktisk hjælp til at få den gennemført, så ring til Folkevirke og få en snak med oplysningskonsulent Susanne Tarp om, hvordan idéen kan realiseres – alene eller i samarbejde med lokale Folkevirkekredse.

Bliv medlem af Folkevirke og:

- få tilsendt Folkevirkes kulturtidsskrift »Folkevirke« mindst fire gange om året
- få tilsendt programmer om større arrangementer
- få løbende information om, hvad der sker i Folkevirke
- få mulighed for selv at arrangere møder
- få mulighed for at få indflydelse på indholdet i mindre og større projekter
- blive tilknyttet en af Folkevirkes lokale kredse
- blive en del af et inspirerende netværk – lokalt og landsdækkende

Årligt kontingent kr. 400.

Du kan læse nærmere om Folkevirke på www.folkevirke.dk

FOLKEVIRKE,
tlf. 33 32 83 11, folkevirke@folkevirke.dk

Arkitekt Bjarke Ingels har bl.a. slået stregerne til VM Husene i Ørestaden.

Kulturelle oplevelser

Forårets repræsentantskabsmøde, som alle aktive folkevirkere kan deltage i, byder på en række oplevelser i bl.a. Ørestaden

Folkevirke holder sit årlige repræsentantskabsmøde i dagene den 21. og 22. april. Møderne er åbne for alle. Dog er det kun medlemmer af Folkevirke, der kan deltage i selve »generalforsamlingen«.

Lørdag den 21. april står i Ørestadens tegn. **Kulturformidler Dorte Mari Aggergaard** vil vise rundt i **Ørestaden** og især have fokus på **arkitekten Bjarke Ingels** og hans spektakulære byggerier.

Mødet indledes kl. 14.00 med kaffe/te og kage i en af Ørestadens restauranter, hvor Dorte Mari Aggergaard bl.a. vil fortælle om Bjarke Ingels' byggerier. Derefter besøges nogle af de helt store byggerier.

Om aftenen spises en fælles middag på en af byens hyggelige restauranter.

Af praktiske årsager er det nødvendigt med tilmelding til både rundtur og middag.

Tilmelding direkte til Folkevirkes kontor på e-mail:
folkevirke@folkevirke.dk

Søndag den 22. april indledes kl. 10.00 med et **inspirerende foredrag** af **professor Lars Brink**, som taler over emnet »**Ord, der skaber virkelighed**« og lægger op til efterfølgende debat.

Forslag om nye vedtægter

Efter frokost holdes **repræsentantskabsmøde** efter vedtægterne. Som besluttet på det seneste repræsentantskabsmøde bliver der præsenteret forslag til nye vedtægter.

En af de største ændringer i forslaget bliver et forslag om, at repræsentantskabet nedlægges, så Folkevirke i fremtiden udelukkende har medlemmer, og at der blandt medlemmerne vælges et forretningsudvalg.

Forslaget om at nedlægge repræsentantskabet stilles for på den måde at knytte medlemmerne tættere på Folkevirke og øge det demokratiske islæt. Flere har følt, at repræsentantskabet er blevet en unødigt konstruktion, som kan virke som en barriere. Når man husker tilbage på, hvorfor repræsentantskabet i sin tid blev

etableret, så var det, fordi Folkevirke i de første mange år ikke havde medlemmer. Den eneste måde, man kunne støtte Folkevirke på, var ved at melde sig ind i en støttekreds. De, der så var meget interesserede og involverede i Folkevirke, blev valgt ind i et repræsentantskab, hvorfra man rekrutterede medlemmerne af forretningsudvalget.

Men tiderne har ændret sig – og det har behovene også.

Derfor stilles forslaget, som så kan debatteres på forårets møde.

Folkevirke håber, at mange aktive Folkevirke-medlemmer vil deltage i weekendens møder. Alle er velkomne til alle møder – dog er det kun medlemmer af Folkevirkes repræsentantskab, som har stemmeret på eftermiddagens repræsentantskabsmøde.

Detaljeret program udsendes så snart de sidste aftaler er på plads.

Sæt **X** i kalenderen!